

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XVI. ÉVFOLYAM, 16. SZÁM

ÁRA: 80 FILLÉR

1974. NOVEMBER 6.

A TARTALOMBÓL:

KITÜNTETETT
OKTATÓINK

HATODSZOR
KISZ-TITKÁR

SZÜRET

GONDOLATOK AZ
ELKÖTELEZETTSÉGRŐL

PROSZEMINARIUMOK

JÓ ESTÉT KOLLEGA!

NOVEMBER 7.

Marx és Engels 1846-ban így írtak: a proletároknak „meg kell dönteniük az államot, hogy személyiségüket érvényre juttathassák”. Az, amit akkor ők így fogalmaztak meg, kapott valóságos értelmet — a történelemben először végérvényesen és visszavonhatatlanul — 1917-ben november 7-én Oroszországban. A proletárok 57 éve ott döntötték meg először végérvényesen az államot, a burzsoázia államát, hogy „érvényre juttassák személyiségüket”, felszámolják az elviselhetetlen társadalmi rendet.

A marxizmus elmélet által előrevetített valóságos történelmi mozgás, az emberiség fejlődése ezzel döntő lépést tett a „szükségesség birodalmából” a szabadság birodalmába, ahol majd az emberek az eddig vakon, természeti módon rombolóerejű társadalmi törvényeket a saját szolgálatukba állítják és uralkodnak saját létfeltételeiken.

Ez a tőke feletti hatalmas győzelem, proletárforradalom, egyáltalán nem volt véletlen, elsietett és megalapozatlan, hanem éppen Marx szavaival egybecsengve bizonyította: „... az emberiség mindig csak olyan feladatokat tűz maga elé, amelyeket meg is tud oldani, mert ha pontosan megvizsgáljuk, mindig azt látjuk, hogy a feladat maga is csak ott merül fel, ahol megoldásának anyagi feltételei már megvannak, vagy legalábbis létrejövőfélben vannak.”

15 évvel az oroszországi proletárok „feladatmegoldása” után, 1932-ben írta nagy költőnk verse elé: „Tőke és Faszizmus jegyesek. / Minden külön értesítés helyett.” (1932 óta persze mégis számtalan külön értesítést küldtek szét, mi is kaptunk belőle; legutóbb éppen egy stadion fényképével díszített.) Hozzá kell tennünk még, hogy a mindennapi tapasztalatok szerint a tőke nem mindig és nem csak a faszizmussal, hanem az inflációval és munkanélküliséggel, pokolgépes merényletekkel, politikai gyilkosságokkal, létbizonytalansággal, fajludözéssel és menekülttáborokkal, üzletté vált kultúrával és még sok minden mással jegyes.

Egyre kevesebb embernek kell már Magyarországon bizonygatni (akár ezekkel a felszíni jelekkel), hogy az emberiség fejlődésének hatalmas gátján ütt az első hatalmas rés, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom nemcsak az orosz nép ünnepe, hanem a világ összes szabad vagy még elnyomott dolgozójaé.

(Mi különösen büszkék lehetünk arra, hogy az orosz után a magyar nép tette a legtöbbet ezért a forradalomért, és a mi Tanácsköztársaságunk követte elsőként.)

November 7-e tehát általános ünnepe, a szocialista forradalmak általános ünnepe, a szocializmus születésnapja. A valóságos, létező szocializmus a világtörténelem egyre jelentősebb tényezőjévé vált.

A proletáriátus világtörténelmi harcának szilárd bázisáról kiindulva szabadult fel harminc éve Közép-Kelet Európa hazáinkkal együtt a hitleri Németország és saját elnyomói uralma alól, született meg a szocialista világrendszer. A Föld nagy hányadán lehetővé vált az addig megoldhatatlan társadalmi problémák megoldása. Így a Közép-Kelet Európában olyanra is szerepet játszó és régóta égető nemzeti-nemzetiségi ellentétek feloldása. Lehetővé és szükségessé vált, hogy

„rendezzük végre közös dolgainkat”. Hiszen: „Amilyen mértékben szűnik az egyik egyén kizsákmányolása a másik által, olyan mértékben szűnik meg az egyik nemzet kizsákmányolása a másik által. — A nemzeteken belüli osztályellentéttel együtt a nemzetek egymással szemben ellenséges magatartása is eltűnik.”

Nem kevés változás történt ezen a téren, de lehetőségeink nem mindenben váltak valóra. Problémáink megoldása sohasem volt és sohasem lesz automatikus; a reális út a szocializmus magasabb szakaszába vezető szocialista integráció alkotó, konstruktív erősítése. Csak így válhat a nemzet az egyének igazi közösségévé az osztálynyomás keretéből — és ez kizárólag a proletáriátus forradalma által adott lehetőség.

A Szovjetunióban is, máshol is óriási eredmények születtek. Aki azonban a Kánaánt kéri számon, elfeledkezik a realitásokról; arról, hogy hiába telt el 57 év az első győztes proletárforradalom óta, világtörténelmileg még mindig a kapitalizmus időszakában élünk, és a szocializmusnak a legutóbbi évekig nem egy helyen, nem egyszer saját létéért kellett küzdeni. Marx írja erről a kezdeti korról: „Nekünk itt nem egy olyan kommunista társadalommal van dolgunk, amely a saját alapján kifejlődött, hanem ellenkezőleg, olyannal, amely a tőkés társadalomból éppen-hogy keletkezik, amely tehát minden vonatkozásban gazdaságilag, erkölcsileg, szellemileg magán viseli annak a régi társadalomnak anyajegyeit, melynek méhéből származik.” A szocializmus dialektikája a valóság dialektikája, nem az eszméé és nem az álmoké; különösen nem az, ha ezek az utópikus kispolgár álmok. Ugyanennyire nem dialektikája az eredményeinket lebecsülő, tagadók álmainak sem. Az osztályokat még nem sikerült megszüntetni, csak az osztálynyomást.

(Előállhat az a komikus helyzet, hogy ellenségeink egy általuk elképzelt elvont kommunizmus eszményeit kéri számon, majd vágyaikat a valóságra vetítve a szocializmus létét is tagadják.) Az eltelt több mint fél évszázad alatt voltak olyan idők is, amikor a kellenél jobban háttérbe szorult a József Attila soraihoz megfogalmazódott eszmény: „Forrást kutat, nem vért itat / a szabadság s a szerelem.”

Az utókor Marx fenti szavait figyelembe véve csak a hibáknak ad felmentést, de a bűnöseknek nem; soha, semmilyen objektív törvényszerűség nem kényszerít senkit büntetésre. De mindent egybevetve, a szocializmus egész valóságával, múltjával, jelenével és jövőjével együtt nyugodtan nézhet szembe az eszmék szabad áramlásával, végső vesztes csak a manipuláló tőkés rend lehet.

Az utóbbi években nagyon sokat beszélünk ünnepeink, ünneplésünk formájáról, a külsőségek oldaláról, ezen a téren operálva akarván vonzóbbá tenni őket az ifjúság előtt. Valóban nagyon fontos ez, de az ünneplések rendezői, szervezői semmiképpen nem vállalhatják át társadalmi problémáink megoldására irányuló erőfeszítéseinket.

November 7-e viszont bármilyen formában, pátosszal vagy pátosz nélkül a világ munkásosztályának, az egész emberiségnek nagy ünnepe — nemzeti ünnepünk.

Zimányi Zoltán

Ebédidő Izsákon

(Eszes István felvétele)

Várjuk a miniszter választát!

Október 25-én hívta össze Polinszky Károly oktatási miniszter elvtárs az Országos Egyetemi és Főiskolai Ifjúsági Parlamentet. Egyetemünk elvtársai Vámosi Sándor párttitkár, Solymár Károly és Szuhay Miklós dékán elvtársak, Németh György KISZ-titkár és Vass László egyetemi tanács-tag képviselték. Az

— Hogyan képződnek egyetemünk gazdálkodásában a különböző pénzalapok, ezekkel a hallgatók, a KISZ milyen formában rendelkezhet? Van-e egységes jogszabályrendszer a hallgatókat érintő gazdálkodási kérdésekkel kapcsolatban? Mik a hallgatók jogai ezen a területen?

— Milyen támogatást ad a minisztérium egyetemünk tanteremhiányának megoldásához?

— Hogyan tervezi a minisztérium a fiatal oktatók lakás-problémáinak rendezését, kisgyermekük óvodai és bölcsődei elhelyezését? Milyen anyagi támogatást biztosítanak ezen a téren?

— Az egyetemünk kollégiumi gondjait, a „társbérletek” megszüntetését tervezi-e a minisztérium? Mik a későbbi lehetőségeink?

A felszólalók érintették a sportolási lehetőségek növelésének kérdését és felvetődött, hogy az országban néhány mezőgazdasági egységben a betakarítást segítő diákokat felkészületlenül, közömbösen fogadták és rosszul szervezték munkájukat, ellátásukat. Ez több nyári építőtábor tapasztalata is. A vitában felszólt Szűcs Istvánné, a KISZ KB titkára és Nádor György ifjúsági államtitkár is.

A kérdésekre sajnós nagyon határozatlan válaszokat kap-

tunk azonkívül, hogy szinte valamennyi anyagi problémánál a szűkösségre, az önálló kezdeményezésre és türelemre hívták fel a figyelmünket. Ezek után kissé félreértett demokráziából az ülésvezető megszavaztatta a tanácskozási joggal összehívott parlamentet, hogy fogadja el: a miniszter elvtárs rövid időn belül írásban válaszol konkrétan az elhangzott kérdésekre — ami egyébként az Ifjúsági Törvényben leírt kötelessége.

Délután a parlament szekciókban folytatta munkáját. Nem segítette elő a tanácskozást az a körülmény, hogy az ágazati minisztériumok — a HM kivételével — egyáltalán nem képviseltették magukat, így elképzelhető az orvosok, műszakosok helyzete a parlamenten. A tudományegyetemi szekcióban

színvonalatlan vita folyt,

jórészt nem országos jelentőségű, pl. órarendi kérdéseket vetettek fel.

A csodálatosan modern gödöllői egyetem szervezőit elismerés és köszönet illeti a tanácskozáshoz biztosított remek körülményekért. Sajnos, a parlament nem használta ki ezeket a munkakörülményeket. S miután kérdéseinket írásban is be kellett adnunk, most várjuk a miniszter választát.

Vass László

Előzetes:

az ipari kari politikai napokról

Első alkalommal rendezzük meg az ipari karon november 13-16. között az ipari kari politikai napokat. Az IPON célja az, hogy napjaink fontos és érdekes politikai eseményeiről tájékoztassa a hallgatókat.

Az MSZMP XI. kongresszusára való felkészülésünket segítik a következő rendezvények:

— szerdán este kerül sorra a Kinizsi klubban a „Mi várható az MSZMP XI. kongresszusán” c. tájékoztató és beszélgetés

— csütörtökön este lesz az Ipar Klub üzemi demokrácia sorozatának következő része egyetemünk klubjában.

— szombaton délután rendezzük meg a Politikai staféta kari vetélkedő sorozat döntőjét a Kinizsi klubban

Ezenkívül pénteken este megismerhetjük Portugália jelenlegi politikai helyzetét és a fejlődés várható irányát.

Az IPON-nal egyidőben cseplő munkások képzőművészeti kiállítását rendezzük meg, továbbá csütörtökön és pénteken politikai „Ki nyer ma” c. vetélkedőt tartunk délelőtt 10 óral kezdettel.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Ipari kari KISZ-vezetőség

A Bozó-Zsihla házaspár szüreti nászúton, egy nappal az esküvő után

anyagi kérdéseket vetett fel.

Németh György KISZ-titkárunk felszólalásában a következőket kérdezte:

Kitüntetett oktatóink

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 57. évfordulója alkalmából a Munka Erdemrend ezüst fokozata kitüntetésben részesítették Erdei Mihályt, dr. Zsák Józsefet, a filozófiai tanszék docensét, Pál Magdolnát, a tudományos szocializmus tanszék adjunktusát és dr. Szigeti Endrét, a közgazdasági elméletek története tanszék docensét.

Erdei Mihályné

„1953 óta tanítok filozófiát. Pártfőiskolát végeztem, de lévén kevés oktatósi káder, ott maradtam filozófia tanárként. Tehát több mint húsz éve foglalkozom ezzel a tudománnyal. Ebben az időben nagy társadalmi igény mutatkozott meg a filozófia iránt. Kezdetül fogva nagyon kedveltem, s minél jobban belemerültem, annál jobban megszerettem. Munkám mellett végeztem el az Eötvös Loránd Tudományegyetem filozófiaszakját. 1963 óta tanítok az egyetemen. 1972-ben megvédtem kandidátusi disszertációm, címe „A társadalmi megismerés filozófiai sajátossága” volt. E témakörből speciális kurzust is vezetek. Rendszeres munkám? Estiseknek tartok előadásorozatot dialektikus materializmusból. A dialektikus materializmus szöveggyűjteményt is én állítottam össze. II. éves belkeres csoportom van, nagyon jók a tapasztalataim. Erdeklődésük, a tárgyhoz való hozzáállásuk reményekre jogosít. Komoly fejlődést látok az elmúlt évekhez viszonyítva, sokan érezték ezt a tanszéken. A kooperatív csoportnak is tartottam önálló filozófiai kurzust, nem tudom lesznek-e újabban. Társadalmi megbízhatóságom? Hat éven keresztül voltam a tanszék pártcsoportbizalmija. Jelenleg az általános kar I. számú alapszervezetének vezetője vagyok. Két gyermekem van, lányommal és annak férjével együtt élünk, így otthon is fiatalok között vagyok, nagyon szeretek tanítani. Tovább kívánom kutatni kandidátusi disszertációm témáját, komolyabb lélegzetű tanulmányokba kezdek fontos problémáival kapcsolatban.”

Lejegyzte:
Farkasházy Tivadar

Pál Magdolna

Rokonszerves szerénységgel és mély belső meggyőződéssel végzett hosszú évek színvonalas és hatékony munkája részesült magas elismerésben. Kormányzatunk Pál Magda elvtársnőt, a Tudományos szocializmus tanszék adjunktusát, a Munka Erdemrend ezüst fokozata kitüntetésben részesítette. Pál Magda annak a generációnak legjobbjaihoz tartozik, akik egészen fiatalon, közvetlenül a felszabadulás után a Magyar Kommunista Párt tagjaként összekapcsolták életüket a marxizmus-leninizmus eszméinek szüntelen tanulmányozásával, alkotó megismerésével és elfogadásával. 1947-től pártiskolai tanár. Az 1950-es években a Gazdasági Műszaki Akadémia (Vörös Akadémia), az Eötvös Loránd Tudományegyetem és a Műszaki Egyetem oktatója. 1959-től egyetemünk tanára. Oktató- és nevelőmunkáját nagy igényességgel, az új ismeretek iránti fogékonysággal, az értelemre és az érzelmeire egyaránt hatva végzi. Hallgatóit önálló gondolkodásra, felelősségérzetre és cselekvő társadalmi elkötelezettségre neveli. Érti, becsüli és bátorítja útkeresésüket. Szakmai felkészültségéért, pedagógiai tapintatáért és megnyerő egyéniségéért tisztelik és elismerik. Tanítványai évek múltán is visszatérnek hozzá, kérve véleményét és segítségét politikai és személyi problémáik megoldásában.

A tanszék sokrétű munká-

Szigeti Endre

Mikor fölkerestem az elméleti történet tanszéken, nem tudhattam, hogy én viszem számára a hírt: a Munka Erdemrend ezüst fokozatának tulajdonosa lett. A Munkaügyi Minisztérium ünnepségére szóló meghívó ugyan már zsebében szerepelt, de kitüntetéséről még nem értesült. Erőteljesen jó hangulatban ülünk le beszélgetni.

Tanár úr, köthető-e ez a kitüntetés egyfajta konkrét feladat megoldásához, végrehajtásához?

Nem hiszem, hogy az én esetemben erről lenne szó. Tizennyolc éve dolgozom az egyetemen, jelenleg ált. kari dékánhelyettes vagyok, és docens itt a tanszéken. Úgy érzem, ezzel a kitüntetéssel eddigi, mondhatni, több irányú tevékenységem nyert elismerést. Előre kerültem a jelöltlistán.

De hát csak kell ezért valami kiemelkedő produkálni.

Persze, hogy kell. Csak a mi oktatói munkánk hatását nagyon nehéz lemérni. Mert ha megír az ember egy disszertációt, könyvet, vagy néhány cikket, az ott van; megfogható. De hogy milyen em-

bereket, milyen szakembereket nevelünk, azt legtöbbször meg sem tudjuk.

Pedig tanár úr, olyan pedagógus, aki szorosabb kapcsolatokat kialakítására törekszik a hallgatókkal.

Ez nekem valamikor életemem volt. Jöhettek hozzám akár este 11-kor a tanítványaim, nem volt olyan alkalom, hogy ne tartottam volna velük. Ma már ez egyre ritkábban fordul elő. Pedig nem én zárkoztam el. Megöregedtem volna? Vagy a hallgatók lettek mások? Nem tudom, de kétségtelenül megváltozott a légkör.

Tanár úr miben lát itt az egyetemen komoly problémát amelynek megoldásában maga is részt kíván venni?

Az előbb elmondottakon kívül a másik vészóparipám a tanárképzés megreformálása. Ezzel kapcsolatban több javaslatom is az Egyetemi Tanács elé fog kerülni. A tantervi módosításokon és tananyagtartalmi változásokon túl, el tudnám képzelni, hogy a tanárszakosok a jövőben közgazdász tanári diplomát kapjanak. De hangsúlyozom, erről még nincs döntés.

Bánki András

Gratulálunk oktatóink kitüntetéséhez és további sok sikert kívánunk munkájukhoz.

Megemlékezés

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 57. évfordulója alkalmából ünnepségre hívta meg egyetemünk párt-, KISZ- és szakszervezete dolgozóinkat, oktatóinkat és hallgatóinkat november 6-án az egyetem aulájába. Az évről évre szép sikerrel rendezett ünnepséget ha lehet még nagyobb érdeklődés, várakozás előzte meg, hisz ezúttal az ifjúság kapta azt a megtiszteltetést, hogy megemlékezzen a munkásosztály történelmi évfordulójáról. Az ünnepi beszédet Akar László III. évfolyamos hallgató, az egyetemi KISZ VB tagja, az általános kar KISZ-titkára tartotta.

Ezután kitüntetések átadására került sor. Három oktatónk kormánykitüntetésben részesült, Halász Gézát, a számítástechnikai tanszék tanársegédjét aranykoszorús KISZ-jelvényvel és Schultz Györgyöt IV. évf. közlekedési szak hallgatóját a KISZ KB dicséret oklevéllel tüntette ki. A KGST alakulásának 25. évfordulója alkalmából dr. Csanádi György KGST Jubileumi Emlékérmét kapott.

Újra, immár harmadszor is elnyerte egyetemünk KISZ-szervezete a KISZ KB Vörös Vándorzászlaját, eddig végzett eredményes munkája után. A zászló ünnepélyes átadásán részt vett Boros Béla a KISZ KB Intéző Bizottsága tagja, a KISZ Budapesti Bizottságának első titkára.

Az ünnepséget az egyetemi kulturosztály színes műsorával tette emlékeztetővé.

„Egyetemisták a közművelődésért”

Az „Egyetemisták a közművelődésért” mozgalom keretében 1974. április 30-án megalakult a TIT Ifjúsági Szekciója.

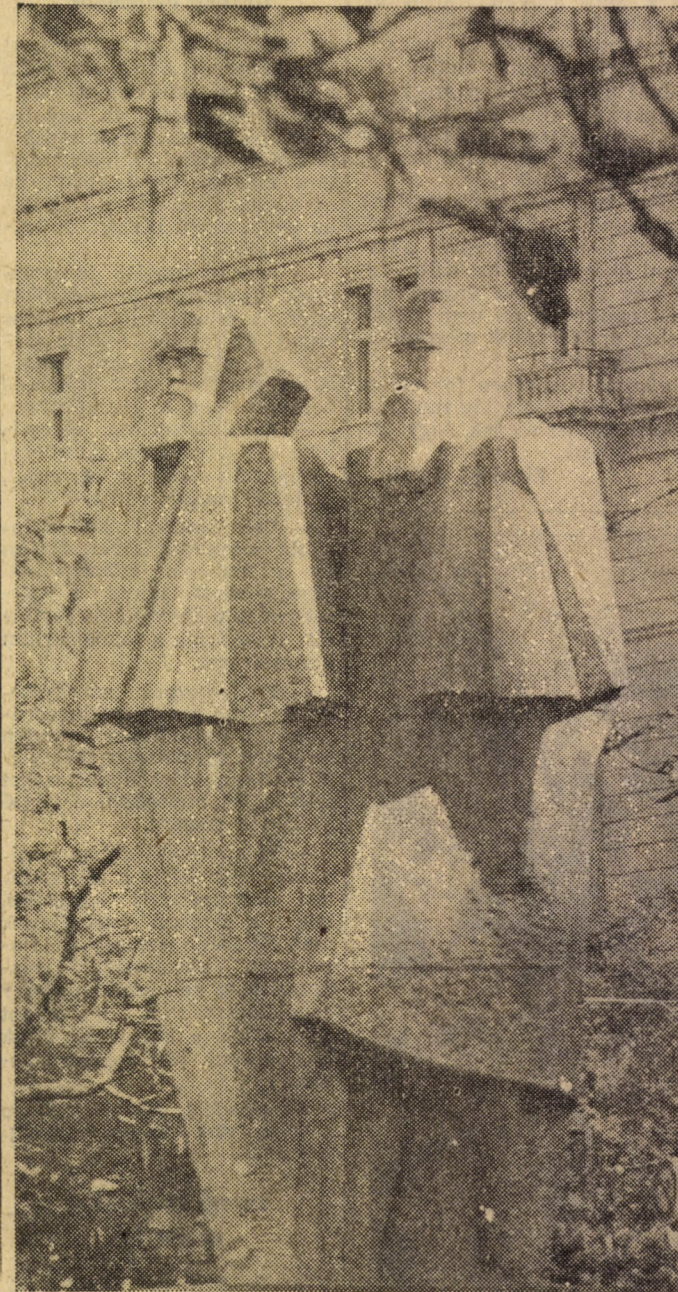
Abban bizonyára valamilyen nyílt egyetértünk, hogy a mai értelmiségnek egyaránt feladata tudásának állandó bővítése és a már megszerzett ismeretanyag továbbadása! Ehhez a munkához kíván módszertani segítséget nyújtani az Ifjúsági Szekció előadásorozata, ahol a résztvevők különböző egyetemek és főiskolák hallgatói pedagógiai, pszichológiai, retorikai ismereteket szereznek. A tanfolyam elvégzése után TIT tagjai és előadói igazolványt kapnak a résztvevők, majd kivánságuk, illetve érdeklődésük körük szerint bekapcsolódnak a TIT budapesti szervezete valamelyik szakosztályának munkájába. A szekció munkáját megbízott vezetőség szervezi és irányítja, ennek tagjai: Kiss Erzsébet MKKE, Kovács Gyula ELTE, Varga Miklós Állatorvostudományi Egyetem, Juhász György MKKE és Konec János MKKE.

A csoportnak kb. kétharmad része egyetemünk hallgatóiból áll, a maradék egyharmadot pedig az Állatorvostudományi Egyetem és az ELTE jogi és bölcsész karának hallgatói alkotják. A résztvevők az előadások meghallgatása mellett fokozatosan bekapcsolódnak a különböző ifjúsági klubok patronálásába, illetve előadásokat tartanak fiataloknak. A tanfolyam hallgatóinak a TIT lehetőséget biztosít arra, hogy tapasztalatszerzés céljából érdeklődési körüknek megfelelő TIT-előadást hallgassanak meg és erről néhány mondatos értékelést írjanak, amiért pénzbeli honoráriumban részesülnek.

A további tervek között szerepel kapcsolattétel a vidéki egyetemek hasonló jellegű csoportjaival, esetleg nyári közös táborozás. Később pedig lehetőség lesz arra, hogy az Ifjúsági Szekció felvegye a kapcsolatot a környező szocialista, illetve tőkés országok egyetemistáinak hasonló jellegű szervezeteivel.

Az Ifjúsági Szekcióba még lehet jelentkezni bármelyik megbízott vezetőségi tagnál, vagy az MKKE pedagógiai tanszékén.

Konec János

(Fotó: Eszes István)

Vezetőségválasztó küldöttgyűlés az I. évfolyamon

Október 23-án 15 órakor kezdődött az első évfolyam vezetőségválasztó küldöttgyűlése. Hosszas vita után a következő végeredmény született:

Költő Magdolna titkár, Izbéki Gábor agit. prop. titkár, Akóts Klára szervezőtitkár, Kovács Zoltán érdekvédőtitkár, Vadász Endre tanulmányi felelős, Konec Katalin kari összekötő, Dobák Miklós kollégiumi összekötő, (Török-bálint), Doktor Ferenc kultúros, Huszti Katalin kollégiumi összekötő (Makarenkó).

A gyűlést Vértés András a jelölőbizottság elnöke nyitotta meg. Beszámolt munkájukról, ebből kitűnt, hogy a lista a jelölőbizottság hosszas és lelkiismeretes munkájának eredményeként született meg.

Elbeszélgettek az alapszervezetek által javasolt 35 hallgatóval, megkérdezték a patronáló tanárokat és az instruktorok véleményét. elolvasták a középiskolai jellemzéseket. Ezenkívül a klubban több alkalommal várták a tagság hozzászólásait.

Sajnos ezeket nem használtuk ki, ezért a jelölőlistán szereplő nevek nem egyértelműen a tagság véleményét tükrözték. Ez volt az oka többek között annak is, hogy a listán csupán kilenc név szerepelt, tehát pontosan annyit, ahány vezetőségi tagot kellett választanunk.

A vita először a titkár személye körül lángolt fel. Indulatos vélemények és ellenvélemények követelték egymást, sokan túlzottan beleélték magukat a vitába. Többben személyeskedésbe bocsátkoztak és nemegyszer sértően fogalmaztak.

Két tábor alakult ki a két titkárjelölt körül. Mindegyik makacsul ragaszkodott álláspontjához, érveik ismétlődtek, így a vita elvesztette értelmét. A szavazás után a jelölőbizottság javaslatot tett a 8 vezetőségi tagra.

Hosszabb-rövidebb vita után heten kerültek fel közülük a jelölőlistára. Új jelöltekre volt szükség. Azonban a küldöttek csak saját csoportjaik közül tudtak megalapozott javaslatokat tenni. Ezért nem sikerült olyan jelöltet állítani, akire felelősséggel szavazhattunk volna. Végül a problémát a jelölőbizottság oldotta meg. Kis szünetet tartottunk, ezalatt egy új javaslat született. A jelölőbizottság által rögtönzött jellemzés alapján egészült ki a lista.

Ezután titkos szavazás határozott a vezetőség végleges névsoráról.

Halmi Erzsébet tanárno szavai zárták a gyűlést; megköszönte a jelölőbizottság és a küldöttek munkáját, és sikeres munkát kívánt a vezetőségnek.

A küldöttgyűlés hibáival együtt hasznos tanulsággal szolgálhat a jövő évi választásokhoz.

Hatodszor KISZ-titkár

A KISZ-bizottság faliújságján láttam először a nevét; mozgalmi tevékenységét jellemezték. Már-már bántónak éreztem, hogy csak jót írjak róla.

A zsbongóban találkoztam Költő Magdolnával, az I. évf. KISZ-titkárával. Megpróbáltam úgy kérdezni, hogy ezúttal ne, illetve ne csak a KISZ dolgokról legyen szó, hiszen egész emberi életét akarom bemutatni. Hamar rájöttem: képtelenség vele bármiről beszélni anélkül, hogy lépten-nyomon elő ne kerülne a mozgalom, ami nemcsak része, de váza lett életének.

Speciális matematika tagozatú osztályba járt. Azt hiszem ez volt a második legfontosabb személyiségformáló erő életében. Átgondoltan beszél, logikus érzésmondatokkal válaszol, akármikor vágtam közbe egy új témával, sohasem jött zavarba.

A középiskola négy éve alatt négyyszer választották KISZ-titkárnak. Itt az egyetemen, másfél hónap alatt kétszer. Kicsit nehéz szívvel vált meg alapszervi titkári funkciójától, de már az új feladatok foglalkoztatják. Nehéz feladat egy évfolyam mozgalmi életét irányítani. Nehéz, mert magasan áll a mérce, amit ő még magasabba akar emelni. Már elcsendesült a nehezen felejtethető küldöttkögyűlés által keltett izgalma. Óras vitát végighallgatni önmagáról, s pont ő az, aki nemigen szólhat hozzá se pro se kontra. Ezt tartja eddigi egyetemi élete egyik legnagyobb próbatételének 52:28:8 arányban választották meg. Úgy érzi, bizonyítani kell. Bizonyítani, hogy képes irányítani az első évfolyam KISZ-életét, s azt, hogy ez az évfolyam is képes önálló, komoly KISZ-munkára.

Az egyetemről kérdeztem. A tanulás, egyelőre nem jelent túl komoly problémát, hiszen a legnehezebb tárgyak között számomra tartott analízissel és számítástechnikával már a gimnáziumban magas színvonalon foglalkoztak, a többi tárgyban viszont az újdonság vonzó. Jóleső érzés, hogy négy év után, ő magyarázhat matekból a csoporttársaknak, hogy segíthet nekik.

Sokminden tetszik itt az egyetemen, ezért főleg az ellenkezőjéről kérdeztem. Csak egy dolgot említett, az évnnyitő ünnepély szervezéséről. Őt

is zavarta, hogy az elsősök — azt hiszem joggal ünnepélyesen tartott — fogadalomtételének perceiben is „zsbongott” a zsbongó; bár az is igaz, hogy ez nemcsak szervezés kérdése.

Amikor a szabad idő került szóba, már a definícionál bajban voltunk. Végül úgy fogalmazódott meg a kérdés, hogy mit csinál az iskola; mozgalmi feladatai után. Inkább arról beszélt, mit szeretne: hogy ezentúl is legalább annyiszer járhasson színházba, hogy ezentúl is hallgathasson zenét, hogy ezentúl is legyen ideje megnézni a legjobb filmeket...

Azon már egyáltalán nem lepődtem meg, hogy mindezt többes számban mondta — csoportjával együtt eddig is jónéhány közös programot szerveztek —, hogy lehetőleg mindannyian hasznosan töltsük el azt a pár órát, amelyet szabadá tudunk tenni.

Igy kerültünk vissza a KISZ-élethez, az első feladatokhoz. Akkor még előttünk állt a szünet, ahol az eredményes munkavégzés mellett cél az is, hogy minél szélesebb körben szerezzünk barátokat, ismerősöket az évfolyamon, hogy jövőre, az új csoportok megalakulása után ne kelljen előről kezdeni mindent.

„Segíteni, aktivizálni kell az embereket, hisz az aktivitás előfeltétele minden alkotómunkának!”

Ezt is — mint mindent kétórás beszélgetésünk alatt — meggyőződéssel, meggyőzően mondta.

A középiskola négy éve alatt négyyszer választották meg KISZ-titkárnak. Itt, az egyetemen, másfél hónap alatt kétszer.

Egyelőre kétszer. Csányi Tamás

Szüret Bács-Kiskunban

Automata esernyő alatt indulás Izsákra

A józsefvárosi pályaudvar az indulást megelőző percekben egy felbolygatott méhkas-hoz volt hasonlatos. Különböző irányból érkezők igyekeztek a bejáraton át a vonathoz, míg a televízió szemfüles riportere már egy a szerepléstől tűzpiros kislányt faggatott nagy embergyűrűben.

A kocsi minden hely foglalt. Nótaszó, hangos beszélgetés, nevetgélés, egyszerű élénk zsvaj kocsi. Közben a pesszimista idézi a bölcs paraszti mondást, hogy ha ősszel elkezd esni az eső, nem áll meg egy hétig. (Biztos abban, hogy nemcsak a tavaszi eső ért aranyat.)

Az út nem éppen szélesebb, de nem túl hosszú, és már az izsáki pályaudvaron kiszálunk. A sűrű esőben színes forgatag száll le a vonatról. Egyesek hamisítatlan paraszti munkaruhában, csizmában, bő nadrágban, széles kalapban, mások elegáns londoni nadrággal, automata esernyővel (nem túlzás) és közte sok átmenet is látható.

Az állomáson teherautóra szállás, rövid út az elhagyatottan álló építőtáborban. Gyors elhelyezkedés a szobákban. Jutott mindenkinek egy alsó vagy felső vaságy és ágynemű is. (Rossz nyelvek azt terjesztették, hogy sátorban alszunk.)

Estére már mindenki otthonosan hever az ágyán, vagy

mozog az építőtábor területén az almás ládák környékén.

Ismertük már munkarendünket, hatkor kelés, reggeli voltól, négy órai munka.

A további dolgok elmesélése már egyszerű, mindennap szüreteltünk, mindennap dolgoztunk, két nap kivételével, mikor esett az eső.

A munka leírása helyett nézzük, mi volt a benyomásunk.

A szüret előtti napokban értesültünk az újságokból, hogy az ország egyes részein az esőzések miatt nem megfelelő ütemben folyik a betakarítás, így tudva, már a rektori dekretről, a munkát mindenki felajánlásnak tekinthette és komolyan hitte, a szüret fontosságát. Ezzel szemben sehol nem láttunk egyetlen embert a határban. Ettől függetlenül más helyen azért komoly erőfeszítések folytak a termés megmentéséért.

A szüret alaphangulatát nem a kisebb-nagyobb problémák, munkabéli nehézségek adták, hanem a fiatalok együttlétéből származó lendület, jókedv, ami eredményessé és nagyon kellemsé is tette a szüretet, mind a szőlőszedéssel, mind az esti szórakozásokkal.

Csak fájlahatjuk, hogy igazi borkóstolón nem vettünk részt.

— sch —

Október vége, november eleje a közösség gondjainak megoldásában való részvétel napjai voltak hazánkban. Bács megyében, ahol egyetemistáink is részt vettek a betakarításban, ma már — jelentős részben a diákok jóvoltából — befejezéshez közeledik a szüret. A megye 55 ezer hektáron felelő szőlőültetvényeiből mintegy 50 ezer hektárról lekerült már a termés... E megyében különösen az Alatorvostudományi Egyetem és a Közgazdasági Egyetem fiataljainak munkájáról esik sok dicséret — így tesz róluink említést a Népszabadság november 5-i vezércikkében.

A KISZ KB felhívása méltó visszhangra talált hallgatóink körében. Vállalva az esős, szeles időjárás viszontagságait, kint a határban végeztek kialakult a munkarend a csoportok között, és a verseny-szellem, melynek hevében lassan feleslegessé vált 6-8 réteg ruha a testen, kimelegedtek anélkül is. Még a máthézi állami gazdaság fagykáros szőlőszedésében a kombájn betakarító munkája után is a legteljesebb csoportoknál egyszerre két puttonnyal hordták a fiúk a szőlőt.

Külön dicséret illeti a hosszúhegyi állami gazdaságban dolgozó kooperatívokat. Ok mintha csak a gyárból ruccantak volna ki egy kommunista műszakra. Kékköpenyes munkaruhájukban hajlongtak a tőkék fölél, fáradhatatlanul, lendületesen. A munka befejeztével a búcsúesten méltán érdemelték ki az ipar-káros szüretelők vastapsát.

A táborokban a jó felszereltség, az orvosi ellátás ellenére is akadt egy-két megbetegedés. De Izsák más képet mutatott. Itt szinte naponta emelkedett a létszám. Különösen nagy vonzerőként hatott a diákokra a pénzügyi tanszék 5 oktatójának részvétele a közös munkában és a munka utáni esti beszélgetésekben, szórakozásban. Némi irigységgel szemlélték ezt a pénzügyesekkel együtt dolgozó népgazdósok, akikről úgy látszik, megelégedett a tanszékük.

A tanárok gyér részvételét a munkában szinte mindegyik táborban kifogásolták a szüretelők. Mint utólag kiderült azonban, nem a részvételtől való elzárkózás miatt — hiszen sok helyen teljes tanszékiek jelentkezték a közös munkára — hanem a rosszul felgött szervezés következtében nem tartották igényt részvételükre. S noha addig az egyetemen sem szűnt meg az élet, államvizsgázás, esti, levelező és az I. évf. oktatása folyt, e szervezési problémák tanulsággal szolgáltak a jövőt illetően.

Egyetemünk diákja teljesítve a „szolgálatot” visszatért tanulmányaihoz. S az a jó érzés, amely az önként vállalt munka után tölti el az embert, bizonyára nem marad hatás nélkül egyetemi munkájában és emberi magatartásukban sem.

4-5 nap aktív munkára adott lehetőséget.

A munka utóregzéseiből csak nemtetszésre adnak okot. A vietnami alapról van szó. A csoportok többsége elfogadta a táborvezetőség ötvenszázalós befizetéséről szóló javaslatát, azonban — éppen a legjobb teljesítményt nyújtók esetében az alkudozó hozzáállás sokat levon munkájuk értékéből.

De nem indokolt ez a panaszelvétel, ideje a sok pozitívumra is kitérni. Arra, hogy a munkaakció elérte célját, helyi viszonylatban nagy mennyiségű — 1395 q — szőlőt mentett meg a gazdaságnak. A résztvevők tudásuk szerint, becsületesen állták végig a sarat, holott nemegyszer fájdalmas volt a szokatlan problémákkal való szembekezdés. A több mint három méter magas személyenkénti átlag meghaladja az előző, jobb körülmények között dolgozó turnusok teljesítményeit.

Az állami csoportok közötti munkaverseny kétirányú hatást eredményezett; a versenyszellem növelte a munkakedvet és a teljesítményt (és itt a IV/C vizeit a pálmát), másrésztől viszont akadályoz-

ta egymás jobb megismerését, a szakok fokozottabb közeledését. Pedig ez utóbbi elősegítésére a tábor vezetősége tudatosan előre is készült, különös okok miatt azonban csupán két közös rendezvényre futotta. Ha a csoportok között kevésbé is, csoporton belül annál inkább megerősödtek a barátságok szálai, és ezek teszik majd igazán emlékeztetővé ezt az októberi hetet. Nem kis részt mondhat magának ebből a munkában gyengébben szereplő másodév „A” tagsága, akik gyönyörű népdalok tanításával tették meghittebbé az estéket vagy a fázós kucorgásokat. Valami ősi élmény ölik fel az emberben: toll- vagy kukoricafosztás képe: közös munka, ének — szorosabb együvértartozás.

Nem maradhatnak említetlenek az állami gazdaság részéről biztosított ideális feltételek: jól fűtött szobák, meleg víz, borostea a földeken stb., az egyenként jelentéktelennek tűnő, összességükben az alaphangulatot mégis nagymértékben befolyásoló tényezők mind hozzásegítettek egy kellemes öszszek kialakulásához.

— mp —

A KISZ KB első titkára az ipar kari szüreten

Az iparszak 290 hallgatója a Hosszúhegyi Állami Gazdaságban vett részt az egész országot mozgósító betakarítási munkákban. A szüret harmadik napján, október 24-én, meghívásunknak eleget téve, meglátogatott bennünket Maróthy László elvtárs, a KISZ KB első titkára.

Maróthy elvtárs 4 óra körül érkezett kísérőivel, majd rögtön megtekintette a negyedéveseket, akik még javában dolgoztak. Hallgatóink örömmel üdvözölték Maróthy

elvtársat, bár többekben viszontagszást keltezték a szőlőtábla szélén megjelenő elegáns Mercedes és Volga autók. Azt a néhány száz métert gyakorlat is megtehetnék volna vendégeink.

A munka befejezése után Maróthy elvtárs tájékoztatást kért az állami gazdaság és a tábor vezetőitől a hallgatók munkájáról. Először a gazdaság egyik vezetője értékelte nagyra az első három napon végzett munkánkat. Véleménye szerint ez idő alatt 3

Máthézi szüretelők

(Petrich fotó)

„Éttem szőlőt, most érik...”

millió Ft értéket mentettünk meg. Számunkra csak az okozott problémát, hogy éppen az előző nap a gazdaság más vezetői úgy nyilatkoztak 90 hallgató előtt, hogy munkánk nem sokat ér, és különben sincs ránk olyan nagy szükség, nem áll ez a gazdaság olyan rosszul, mint ahogy az előzőekben minket tájékoztattak, és mozgósítottak. Ez a kijelentés demoralizáló volt, sok hallgatóban, akik becsületlenül szándékkal jöttek el, és valóban lelkesen akartak dolgozni, akik megértették, hogy a mezőgazdaságban ebben a nehéz helyzetben segíteni kell, kétségek támadtak. A gazdaság vezetőinek hozzáállása után a tábor vezetői, Tarcsi Gyula és Rác Ágnes tájékoztatták Maróthy elvtársat a hallgatók munkához való hozzáállásáról, a tábor hangulatáról, a munka társadalmi jellegéről, az alapszervezetek felajánlásairól. Felmerült az a sok hallgatót foglalkoztató probléma is, hogy az oktatói testület igen kis létszámában képviselteti magát a szüreten. 290 hallgatóval csak 2 oktató érkezett a táborba.

A tájékoztatást követően, a vacsora befejezése után Maróthy elvtárs mintegy egyórás beszélgetést folytatott a tábor lakóival. A beszélgetésen csaknem minden hallgató részt vett.

Először Maróthy elvtárs a mezőgazdaság jelenlegi helyzetéről adott tájékoztatást. Számszerű tényekkel mutatta be a betakarítás pillanatnyi állapotát. A tények sokak számára megdöbbentőek voltak, többekben merült fel a kérdés, miért nem olyan gazdaságokba mentünk dolgozni, ahol valóban súlyos a helyzet.

A beszélgetés második felében a KISZ KB első titkára az ifjúsági szervezet előtt álló legfontosabb feladatokat vázolta fel a hallgatóink előtt. Szólt arról, hogy milyen komoly részt kell vállalnia szervezetünknek az MSZMP XI.

kongresszusára való felkészülésben, így a kongresszusi anyagok feldolgozásában, minél szélesebb körben való megismertetésében, a komoly megalapozott véleményalkotásban. A párt várja az ifjúsági szervezet véleményét, és számít rá a határozatok megvalósítása során. A beszélgetés jelentős részét tették ki ezek a kérdések, amelyek a K'SZ tartalmi munkájának javításával, a szervezeti fejelem megerősítésével foglalkoztak. A KISZ KB 1974. április 17-i határozatáról van szó. Úgy tűnik — mondta Maróthy elvtárs, hogy az alapszervezetek jelentős részében megértették a határozatot, és helyesen fogtak hozzá az első feladatok megoldásához.

Maróthy elvtárs beszámolóját követően, hallgatóink kérdéseket tettek fel az éves tagkönyvvel, a mozgalmi évvel, az alapszervezeti és az egyéni vállalásokkal kapcsolatban, melyekre Maróthy elvtárs adott kielégítő választ.

A beszélgetést befejezve, vendégeink hazautaztak, de a téma nem zárult le. Még a következő napokban is többben vitatták a beszélgetésen elhangzott problémákat, kérdésekkel fordultak a jelenlevő KISZ-vezetőkhez. Maróthy elvtárs látogatása, a velünk folytatott beszélgetés rendkívül hasznosnak mondható. Hallgatóink többsége számára teljesen nyilvánvalóan megbizonyosodott, hogy a szervezet országos szintű vezetőit is ugyanazok a problémák foglalkoztatják, mint minket, hogy nem szakadtak el a KISZ-tagságtól hogy nyíltan, őszintén elmondják a legkomolyabb problémákat is a legszélesebb fórumokon, hogy így nyílik a KISZ-tagság véleményét és számítanak ránk a feladatok megoldásában.

Nem ártana, ha középszintű KISZ-vezetők is vállalkoznának néha ilyen beszélgetésekre!

Rác Ágnes

Borúra derű Máthézában

Az első napi munkába kóstolás után komoly verseny alakult ki a csoportok között. Meglepető különbségek alakultak ki az egyes csoportok s mégingább a különböző területeken dolgozó szakok között. Nehéz lett volna eldönteni az abszolút első helyezettet, ezért bölcs döntés alapján a csoportokat négy kategóriába osztották: kiváló, jó, gyenge és rossz minősítést kaptak az egyes csoportok. Négy csoport — III. belker szervező, IV. belker tervező, III—IV. közlekedés, III. kerpól. — kiváló minősítést ért el, s ennek megfelelően 500—500 Ft pénztalamban részesült. A kiváló közül is külön ki kell emelni a III. belker tervező csoportot, mely Nánásy Gizella

vezetésével — mind a munkájával, mind fegyelmességével kitűnt a „mezőnyből”. Jó minősítést s 150—150 Ft-ot is négy csoport kapott, a többégy gyenge minősítésű, s néhány csoport rossz minősítésű lett. A kategóriákat nemcsak a teljesítmény, de a munkaszellem, magatartás figyelembevételével állították össze. Ezzel magyarázható, hogy a IV. évfolyam belker szervező csoportja viszonylagos magas teljesítménye ellenére a legrosszabb csoportok között volt. Fegyelmű téren komolyabb probléma csak velük volt.

Összességében elmondható, hogy a szüret jól sikerült, a hangulat, a munkaszellem mindvégig kitűnő volt.

— ki —

Nem nehéz?

(Fotó: Eszes)

Hosszúhegyi életképek

Az első munkanapon reggel még mindenki friss volt. Böszöcs reggelit kaptunk — teperőt. Teherautóval mentünk a szőlőtáblákhoz. A homok ragyogott a napsütésben. Telefűrtés szőlőtőkék, igazi munkakedv és energia. Jókedvünk volt, hamar megtették a puttonyok és a szőlősvödörök. Este fáradtan érkezünk vissza a táborba. Ahogy múltak a napok, úgy fogyott azonban egyeseknél a munkakedv. Szembetűnő volt a munkahelyekről a hazaszállingózás. Igaz, az időjárás sem kedvezett nekünk. Elmúlt a szép napsütés, sokszor esett az eső. A szőlő vizes volt, hideg, gyorsan romlásnak indult. Gyakori volt a megbetegedés! Mégis elgondolkodtató: Mi hiányzott egyeseknél? A kellő érettség, amellyel ezt a problémát kezelni kellett? Vagy sokan a kényelmüket félítették? Mert itt most megtudtuk, a mezőgazdasági munka a legnehezebbek közé tartozik!

Esténként azonban igazi ifjúsági tábor-hangulat volt. Ez a hét nap közelebb hozta egymáshoz a csoportokat. A csoportok tagjai jobban megismerték egymást, a közös játékok, beszélgetések és viták során. Nemvárt problémák is felerősültek azonban. Majdnem minden csoportban nagy vita tárgya lett az anyagi rész a munkának. Mivel a bérezés a csoportos teljesítménytől függött, így gyakorlati vált egymás munkájának, munkatempójának figyelemzése, ellenőrzése. Ez természetes ellenállásba ütöközt azokon, akik úgy érezték, hogy igazságtalanul támadják őket.

Hét nap múlva korán reggel, fáradtan indultunk haza. Örültünk, hogy vége, de azért tudtuk, hogy kötelességünket teljesítettük. Dacoltunk a sárral, esővel, hideggel. Nem rohadt el a szőlő, és a gazdag termés 60 százalékát betakarítottuk.

— hi —

Több mint bárommázsás személyenkénti átlag

Lakitelekre végül is a számbajöhető 118-ból százegy tanárszakos hallgató érkezett, hogy az elkövetkező hét napot a Kecskeméti Szikra Állami Gazdaság szolgálatába ajánlja. A számok menetközben természetesen változtak. 28-án a Nyugati pályaudvarra „behajózók” száma 78-ra apadt.

A távolmaradások, vagy a visszautazások jogosságának megítélése az alapszervezetek feladata lesz, annyi azonban már most megállapítható, hogy nem egy esetben megfutamodás a lemorzsolódás okozója.

Az időjárással szemben is akad felrónivalónk: csupán

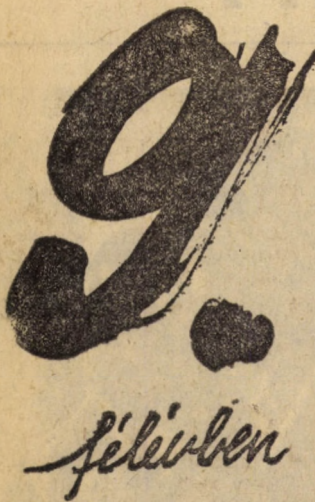
Máthézi szüretelők

(Petrich fotó)

Gondolatok

a

M indjárt hangsúlyoznom kell, nem valamiféle jubileumról, esetleg „maszek évfordulóról” beszélek, hanem egy olyan határkörről sokunk életében, amely nyomot hagy „új hétköznapjainkon”, amely nehezen veszi át a jó értelemben vett megszokás egészséges ritmusát. Hol túl erősek, hol túl csendesek a szívhangok. Olyan időszak, amikor az ember lelkiében még buzgó egyetemista, de gyakorlatilag már dolgozó „felölt” vagy éppen munkahelyet keresgélő — s meg kell, hogy álljon a maga lábán.

Joggal kérdezhettek: Miért kell ekkora ügyet csinálni a 11. vagy akár a 9. félévből — és ha kerüljük a számokat, a végzésből? Mondhatjátok: örüljünk, végre befejeztük az egyetemet, az állandó tanulást, elkerülhetjük a vizsgaizgalmakat, pénzt keresünk s ez talán a még egyetemisták szemében vonzóbb, mint az ösztöndíj, dolgozhatunk, végre a „napot” (felöltök) népes csapatba tartozunk, csak továbbléphetünk, és meg is van a lehetősége az előbbre jutáshoz. Részben igazatok van. De csak részben. A végzett, immár késznek kiküldött, s diplomával is megáldott volt egyetemista valóban sok új dologgal — most ismét megnyomom a ceruzám: lehetőség és kényszerrel — találkozik. Ismétlem: valóban. S talán a munkahelyen vagy munkahelyein eltöltött hónapok mulásával arányosan csökken az egyetemi éveket iránt érzett nosztalgia és — ez a bökkenő — erősödnek a szemrehányások, az önmagukat számonkérő, önmagukat egyetemi éveink alatt kiteljesíteni és kihasználni akaró, kielégítetlenül hagyott vágyak. Igen. Még ha sok új dologgal is találkozunk, a kilencedik félév a számonkérés, az elmúlt négy év mérlegkiszámlájának időszaka. Mennyit mulasztottam, mennyit vesztettem, mennyit nyertem a sokszor könnyelműen elpazarolt egyetemi éveim alatt.

Hogyan milyen érzés végezni? Erről valóban csak a legjobbakat mondhatom: egyszerű. Ki-ki a maga izlése és temperamentuma szerint hol lelkesedéssel, hol „ha ezt megcsinálom, már mindenem túl vagyok és DIPLOMÁS leszek” kinnal írja meg az utolsó dolgozatát, a diplomamunkát. Ha legelőször, bekötötték, s már a bírálók asztalán van, boldog megkönnyebbüléssel veszi tudomásul: túljutott az utolsó egyetemi próbatételén. Közben természetesen már munkahelyet keres: a legjobbat, a legszebbet és a legtöbbet fizetőt. Van, ahol mindezt megígérik, s van olyan hely is, ahova örül, ha felveszik. Az előbbinél nagy valószínűséggel érik családások, az utóbbinál pedig tüzzel-vassal

meg kell küzdeni az ottmaradásért. S persze, van olyan munkahely is, ahol a két-három, esetleg egyéves semmit-csinálásért fizetnek. Hát ilyen általában a munkahely.

Hogyan milyen az első munkahely? Ennél sokkal bonyolultabb. Az első mindig magában hordoz tudatunkban valami nagyszerűt, majd ha túl vagyunk rajta, utólrétehetetlen vagy éppen csalódást. A végzett ha bekerült valahova (s feltehetően oda, ahova szeretett volna), akkor csinálni szeretne valamit, bizonyítani szeretne — önmagának és munkaadójának, hogy rászolgált a bizalomra. Tele van lelkesedéssel, tenniakarással. Aztán ahogy múlik az idő, úgy csökken vagy nő a lelkesedése, a tenniakarása. Esetleg felcsillan egy újabb lehetőség: más munkahely után néz. Közben találkozik a volt csoporttársakkal és örömmel vagy keserűséggel osztja meg tapasztalatait a többiekkel. Ezután már adódik a kérdés: Akkor milyen az én munkahelyem? Nagyon szeretem — a keserves órákért, napokért, a kinnal szült szavakért, mondatokért, a bizonyítás, a cselekvés lehetőségéért. A segítségért vagy elmarasztalásért, amit munkatársaimtól, főnökeimtől kaptam. Felhasználhatom az itt tanultakat, sokszor pótolhatom az elmulasztottakat. Tehát nincs okom panaszra. Pedig de szívesen lennék még egyetemista! Mert végezni, ha egyszerű is végzetnek lenni nem mindig olyan kellemes, mint ahogy sokan hiszik, vagy mint ahogy sokan mutatják.

A VÉGZETT sok-lelkű, és sok-éltű ember. Egy kicsit már felnőt, de sohasem annyira, ahogy azt a többi felnőtt vagy a körülményekhez való alkalmazkodás megkívánja. Sokkal inkább még egyetemista (meg kell azonban vallanom, hogy most a saját és szűkebb környezetem tapasztalatairól beszélek) a maga bohóságával, lelkesedésével vagy éppen cinikusságával. Egy kicsit már dolgozó, esetleg fokozatosan hivatását űző ember, de sokkal inkább még keresgélő, tapogatózó, az új körülményekhez alkalmazkodni alig tudó diák. Megszokta az iskolát, az ottani feltételeket, megszokta a sokszor „lát-hatatlan” gondoskodást, ha kollégista volt, a kollekt, a menzajegyeket, az igazgatási titkárságon mindig segítőkész néniakat. Megszokta az egyetem négy falát, s láthatjátok, hogy ez a négy fal (ahogy az előbbi gondolatok is mutatják) sokkal többet takar pusztá fizikai létél. Egy kicsit már kereső is, közben pedig gyakran meddül azon, mennyivel jobban tudott kijönni az ösztöndíjából. Tehát a kilencedik félév a tapogatózás, a keresés, néha úgy érezhetjük, a sehovatartozás időszaka is. A végzett általában tele van ambícióval (még ha az egyetemen ezt nem is mutatta), tele van az új, talán most meg tudom mutatni, végül is mennyit értek” lehetőségével, pontosabban reményével. Optimista ember a végzett, még ha két hét után ott is hagyja első munkahelyét. Ekkor már kiválóan alkalmazkodik vagy alkalmazkodik. S ezek után már könnyen megtalálja a számításait is. Az újonnan kikerült szakszemélyek óriási lehetőség az első munkahelynek, s ha kialakul a kettőjük közötti összhang, egyik sem csalódik. Az ifjú szakemberből hivatását kiválóan űző és szerető Ember lesz. Egyre többet és többet ér el, egyre többet tesz mindannyiunkért, s egyre kevesebbet sítja vissza, de sokszor megálmodja az egyetemi éveket...

(Még csak annyit: ez az írás a kilencedik félévben készült!)

Kocsi Margit

Gólyabáli előzetes

November 16-án az aulában kerül megrendezésre az idei Gólyabáli. Az esten az Apostol illetve az M7-es együttesek lépnek fel, a klubban Disc Jockey lesz. A hagyományos éjféli Közgazdász Kabarét Fless Béla konferálja, az előadók személyéről még nem mondha-

tunk biztosat. Az éttermet ismét a folkloristák vehetik birtokba, a Mákvirág együttes meghívását, közös népi táncot, éneklést tervezünk. Jegyek 20,— (diákigazolvánnyal) és 30,— Ft-os áron válthatók a közönségszervezésen, asztalfoglalás ugyanott.

A DISSZIDENS-VITA KAPCSÁN

Gondolatok az elkötelezettségről

SZERINTEM A DISSZIDENSEKRŐL szóló cikkek legfőbb pozitívuma az, hogy egyáltalán sor került rájuk, hogy napirenden vannak ezek a kérdések, hogy beszélünk rólok. Csak az a kár, hogy ezen is örvendeznünk kell, pedig rég eldöntött dolog az, hogy nálunk nincsenek, nem lehetnek kényes kérdések, tabu témák! (A cinikusabbja erre azt mondhatja; javítsam csak át ezt feltételes módra.) De végül is az is régi igazság, hogy ha valamiről hallgatunk, az attól még nem fog megszűnni, sőt éppen az ellenkezője szokott bekövetkezni. A susmus... de tudjuk ezt mindnyájan. Egy szocialista rendszer azt sem engedheti meg magának, hogy ne foglalkozzon bizonyos problémákkal, amelyek úgymond jelentéktelenségükön fogva nem érdemelnek különösebb figyelmet. Ha önmagunkkal szemben elnézőek vagyunk, szavunk hitele romlik.

Egyszóval nagyon jó dolog, hogy vitázunk róla. Nem annyira a téma miatt, mert azt is látni kell persze, hogy éppen ebben a kérdésben túl sok vitativaló nincsen, hisz akik „leleptek”, eléggé egyértelműen cselekedtek, hanem azért, mert ez is jele annak, hogy hátrébe szorult a rossz emlékü óvatosság, taktikázgatás és olyan légkörben élünk, amelyben mi magunk vetjük fel problémáinkat és magunk is igyekszünk azokra választ adni.

A KÉT CIKK UTÁN kristályosodott a mondandóknak lényege: elég-e, ha moralizálunk, elég-e az erkölcsi ítéletmondás, szabad-e ennél megmaradnunk. Paradoxon, de azt mondom; szerintem igen is, meg nem is. A moralizáló „ráolvasásnak” valóban nincs sok értelme, „a magyar csak itthon jó magyar” elavult, provinciális nacionalista jelszó. Bánki András nyilvánvalóan nem ezt mondta, de azzal, hogy nem hangsúlyozott ki egy-két fontos tényezőt, végső soron „a ráolvasás” szintjén maradt, s akaratlanul ellenére nemigen lépett túl az előbbi, sokszor nacionalizmus fütötté egyszerűsítő summázásra: „Szívet cseréljen, aki hazát cseréli”. Ha csak enél maradunk, akkor a legjobbak szándék ellenére is egybecsúsznak a 45 előtti és utáni „távözökat”, akkor megint csak ott tartunk, hogy a nemzethez, az országhoz való hűség földrajzi kategória. Pedig nyilvánvalóan, nem az!

Mert vannak olyan disszidensek is, akik itthon maradnak! Mit mondhatunk azokról a nyugatmajmolókról, a „cuccokért élőkörül”, egy életforma kabultjairól, akik itt élnek közöttünk. Ezeket nem a magyarságerzet tartja itthon, nem is valamiféle megkötöttségérzet, hanem egyszerűen provinciális röghözköttőség, a kényelem. Vagy mit mondjunk azokról, akik itthon élnek úgy, ahogy a disszidensek külföldön szeretnék. Itthon csinálják azt, ami másokat külföldre csábít. Vannak tehát ilyen belső disszidenseink is, céljaink, eszméink disszidensei. Látszik tehát, hogy a magyarság mérceje mégsem az, hogy valaki mennyire nem kozmopolita. — Igaza van ebben Sós Péter Jánosnak. Nem lehet a kozmopolitizmust mindenért felelőssé tenni!

Azt hiszem, nyilvánvaló, hogy egy lépést sem lehet tenni anélkül, hogy ne tisztázzunk a kozmopolitizmus, nacionalizmus, provincializmus fogalmát. Annál is inkább, mert S. P. J. véleményével itt kell a leginkább vitázni.

BIZONYOS MÉRTÉKIG ÉRTHETŐ S. P. J. ingerültége a kozmopolita, szó hallatán. Tény, hogy a múltban a kozmopolitizmus vádja mindig provinciális berkekből származott, a buta, szemellenzős, szűk látókörű, nacionalista, „mucsa” magyarok érve volt. Mint ahogy azt a költői sorok dokumentálják: „Nincs egy árva zúg / Nincsen idő és nincs forradalom / ahol feladná támaszpontjait / a förtelmes magyar provincia”. Az is tény, hogy akikre ezeket az átkokat szórták — mint Bartókék — nem voltak

„világpolgárok”, nemzeti nihilisták.

De nem szabad elfelejteni: létezett a kozmopolita magartás ennek ellenére. Csak az éppen ugyanolyan provinciális, félművelt, korlátolt volt, mint az előbbi nacionalizmus. A kozmopolitizmus ekkorra már elvesztette azokat a jegyeket, amelyek a felvilágosodás idején még sokszor pozitív, haladó vonásokat tartalmaztak. A mi tájainkon a kozmopolitizmus mindig is egyenlő volt a sznob nyugatosszággal, éppen ezért reakciónak, provinciálisnak bizonyult. Mint azt Pach Zsigmond Pál írja: „A nacionalizmus és a nemzeti közömbösség (mint újból és újból beigazolódik) nem ellentéte, hanem kiegészítői egymásnak, egy töről erednek, egymásba át meg átjászanak, ha úgy tetszik, folyamatosan arcot váltanak”, vagy ahogy a költő: „Európa vagy Extra Hungarum — mit kiált, egyre megy”. A Horthy-rendszer ideológiája nagyon sok szép példát ad ezeknek a keveredésekből. Láthatjuk tehát, hogy nem a kozmopolitizmus és a nacionalizmus áll egymással szemben, hanem a mi nemzetköziségünk a polgári nemzetkeletteliséggel (amelynek sajátos provinciális változata volt a magyar) és a mi hazafiságunk a nacionalizmussal.

SÜLYOS HIBÁT KÖVET EL S. P. J., amikor Bartók, Moholy-Nagy, Kassák nevét felsorolva bizonyítja látja, hogy a kozmopolitizmus vádja egyszer s mindenkorra lejáratva magát. Logikai bukfenec: Oróluk csak a provinciális Horthy-ideológia állította, hogy hazafiatlanok, hisz ők nem voltak azok. Ezt S. P. J. is tudja, ezért sorolta fel őket. Nos, ha ezek nem voltak kozmopoliták, akkor ebből miért következik az, hogy a kozmopolitizmus vádja ma használhatatlan, félrevezető. Annál is inkább, mert ma, mint köztudott, nem Bartókék és Adyék disszidáltak. A fűrődéssel a gyereket is...? Kár lenne nem látni azt, hogy a mai dobbantásokban igenis a szocialista hazafiságunk a megkötöttség érzetnek a hiánya a legfontosabb motívum. Leszűkítve a kört az értékebbjére, tudjuk, hogy egy szakember nyugaton anyagilag általában jobban jár, és akit ide nem köt semmi, nem köti ide annak a tudása, hogy minden hibája ellenére végsősoron szocializmust küzdünk ki magunknak (nem jó szó az épül, mert valahogy hiányzik belőle a konfliktus jelenléte), akikből hiányzik a többes számban való gondolkodás, ami egyenesen vezet aztán a sokszor idézett Veres Péter-i „népben, nemzetben” való gondolkodáshoz, azok könnyebben számják rá magukat erre a végzetes lépésre. Ebben az apolitikusságban, ebben a gyökértelenségben (nevezve a: szocialista hazafiság hiányában) mi más, ha nem a kozmopolitizmus ilyen vagy olyan változata rejtezik.

Visszatérve az első kérdéshez: szerintem moralizálni mégis kell, de nem ráolvasás módján, és nem is mindenfajta elemzés nélkül. Igaz az, hogy akkor lesz megoldva a kérdés, ha ezt a pár embert a morális kényszer tartja itt. Másrészt igaz az is, hogy ettől még messze vagyunk. Ezért meg kell néznünk, hogy mi is az, amiről mi beszélünk, írunk: kik mennek ki, mikor, milyen foglalkozásúak, egy szóval egy ilyen konkrét elemzés, egy szakfolyóiratban nem hiszem, hogy a téma felnagyítását jelentené, nem hiszem, hogy bárkinek is ez lenne a véleménye.

SOKSZOR FELVETŐDIK: racionális kereteken belül, nem utolsó sorban az illúziók szabotálása végett tegyük szabaddá pl. a fiatal szakemberek egy-két éves munkavállalását a fejlett tőkés országokban. Önmagában nézve jogos igény ez. Kétségtelen, hogy ebbe az irányba is lépünk kell. De látni kell azt is, hogy nem minden rajtuk múlik. Nem olyan önzetlenség ez a tőkés országok, hogy ne próbálnának ebből bármi áron is politikailag, ideológiailag hasznot húzni. Jól

szervezett, úgynevezett Kelet-Európa intézeteik tucatja szolgálja ezeket a célokat. (Lásd erről bővebben: Pálos Tamás cikkét Kritika 74.) Ebben az egész kérdéskomplexumban talán éppen az európai biztonsági konferencia előkészítése során most folyó tárgyalások hozhatnak pozitív eredményeket.

Végeztül még egy-két gondolat. Szerintem nem szerencsés az a mondat, hogy a szocialista állam mintegy tulajdonosa az állampolgárának, sőt továbbmennék: én még hűségéről sem nagyon beszélnék. Az alattvaló tartozik hűséggel az urának. Szerintem sokkal jobb, ha elkötelezettségről beszélünk, nem hiszem,

hogy pusztá szófacsarás lenne ez.

Felmerülhet az, hogy miért foglalkozunk a disszidensekkel: ők disszidálnak, és miniket furdal a lelkiismeret. Ők levezgáztak becsületből, mi vezgáztuk miattuk az időnkét? Sok szempontból érthető a véleményük, de hogy semmi fölött elnézni nem szabad, az még inkább igaz: „...mert a tehetség mindig nemzeti vagy, egy adott korban csak bizonyos készlet van adva belőle, s éppen ezért csak a felelőtlenség, s a nem gondolkodó hazárdorség bánhat vele felvállról, könnyelműen.” És itt már nem is a disszidensekről van szó...

Marschall Miklós

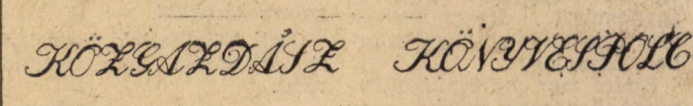
HÍREK

FELHÍVÁS!

TNGY '75.

1974. november 27-én ismét megrendezésre kerül egyetemünkön a Neumann János-matematikai verseny. A verseny a tavalyihoz hasonló rendszerben kerül lebonyolításra: külön az első-, második- és harmadéves hallgatók számára. November 13-ig lehet jelentkezni a KISZ-bizottság 1. detótbláján. Az első előadás november 13-án, 18 órakor lesz. Itt további plakátokon, stencileken részletes tájékoztatást kaptok.

1975. február 11—21-ig ismét megrendezik a téli népművelési gyakorlatot, elsősorban második- és harmadéves hallgatók számára. November 13-ig lehet jelentkezni a KISZ-bizottság 1. detótbláján. Az első előadás november 13-án, 18 órakor lesz. Itt további plakátokon, stencileken részletes tájékoztatást kaptok.

Fencsik László:

A mai trockisták

Napjaink eszmei harcában fontos feladat a trockisták, a IV. Internacionálé kártevésének vizsgálata és leleplezése. Nem azért, mintha a trockista szervezetek, vagy pontosabban a magukat „igazi trockistáknak” nevező, egymással hadakozó csoportok erősek lennének. A trockisták, akik időnként igen hangosan lépnek föl, nem képviselnek jelentős erőket. Mégis, kivált a hatvanas évek második felében, a tőkésországokban aktivizálódtak, szervezeteiket, pártokat hoztak létre, még ha azok tisztvirág életűnek bizonyultak is. Nyugat-Európában, Latin-Amerika országában több tucat újságot adnak ki, gyűléseket, kongresszusokat rendeznek. A jelek szerint gazdagon el vannak látva az ehhez szükséges anyagi eszközökkel.

A trockizmus megeléknkülésének oka a társadalmi mozgásokban keresendő. A fejlett tőkésországokban az új gazdasági jelenségek következtében a munkásosztály egy része élvez a konjunktúra hatását és erősítheti a reformista tendenciákat. De ez a fejlődésnek csak az egyik oldala. A munkásosztály szerkezeti változásának fontos része, hogy miközben csökken a fizikai munkások aránya, új rétegekkel nő a bérből és fizetésből élők száma. Olyan erők kerülnek a dolgozó soraiba, amelyek most találkozhatnak először közvetlenül a monopóliumok kizsákmányoló, elnyomó tevékenységével. A különféle forradalmi irányzatok képviselői a fiatalokra, értelmiségiekre és különösen lecsúszott embeerekre tudnak hatni. E rétegeknek a politikai ingatlansága oda vezet, hogy könnyebben hisznek azoknak, akik „egy csapásra” akarnak megoldani mindent, mint azoknak, akik — ismerve a társadalmi harcok objektív és szubjektív feltételeit, — kitaró, nehéz küzdelemre hívják őket.

A „baloldali” nézetek hatásának erősödése a hatvanas években szoros összefüggött tehát az állammonopolista kapitalizmus új jelenségeivel. De a trockizmus aktivizálódásában közrejátzott az a tény is, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártja és azt követően a kommunista pártok nagy része fölvetette azokat a hibákat, helytelen módszereket, amelyek egy időben eluralkodtak a kommunista mozgalomban. A trockisták, de az egész

burzsoá propaganda is úgy mutatta be Trockijt, mint aki megglátta Sztálin hibáit, harcolt azok ellen, és neki volt igaza azokban a nagy elvi-politikai vitákban, amelyek a huszas években zajlottak le a Szovjetunióban. Szándékosan elhallgatják, hogy Trockijnak mindenekei előtt Leninnel volt vitája, és nemcsak vitája, hanem — leszámítva egy rövid időszakot — politikai harcot is folytatott Lenin ellen, szintén minden fontos kérdésben.

Amikor a trockizmusról vagy trockistákról beszélünk, akkor nem valamiféle egységes eszmerendzerről vagy azon alapuló egységes mozgalomról van szó. Van azonban egy álláspont, ami végigkíséri a trockizmus egész történetét: tagadta és tagadja a „szocialista országban” lenni eszméjét és gyakorlatát, s helyette a „permanens világforradalmat” hirdeti. A trockista „világforradalom” részei: a tőkésországokban lezajló proletárforradalmak; a „harmadik világ” országainak anticolonialista forradalma; a szocialista országokban lezajló politikai forradalmak. Ez az elképzelés megcsontosodott dogmává vált. Minden történelmi helyzetben ez volt Trockij és minden trockista alfája és omegája. Ez a fajta dogmatizmus a legkírívóbb példája a történelmi körülmények figyelmen kívül hagyásának. A trockisták szerint a forradalmi helyzet adott, és csak a kommunista pártokom múlik, hogy nincs forradalom.

A mai trockisták túlnyomó többsége soha nem volt kommunista, nem tartozott a kommunista párthoz, hanem eleve élesen szemben áll vele.

Bonyolítja a trockizmus elleni eszmei harcot, hogy napjainkban egy másik álforradalmi irányzat, a maóizmus is aktivizálódott. A trockisták persze ki akarják használni, és ki is használják azt a helyzetet, ami a maóiztas szakadár tevékenysége egyes tőkésországokban teremtett.

Ahhoz, hogy érthető legyen a trockizmus bizonyos feléledése és a trockisták aktivizálódása, szükséges vázolni e kispolgári irányzat fejlődését és politikai tevékenységét. Ennek megismeréséhez nyújt kitűnő alkalmat Fencsik László: A mai trockisták című könyve, amely a napokban jelent meg a Kossuth Könyvkiadó gondozásában.

„Tárgyunknak még ki kell érdemelni a maga helyét a képzési rendszerben”

Az évek során nemegyszer szólított már meg az egyetem valamelyik folyóskányarulatában egy-egy riadt tekintetű idegen, tétova középiskolás, aki főpületünk furlangos lépcsőházszerében elkeseredetten keringve ezt vagy azt a tanszékét, hivatalát, szemináriumot kereszte. De mi ez ahhoz a ravasz labirintushoz képest, ami a Makarenkóban nyeli el a tájékozatlanabbakat? Fogadni mernék, hogy akadnak még diákok — talán az elsőévesek között inkább —, akik nem is sejtik, hogy a folyósók ki- és beszöggelése közt a Nyelvi Intézetben kívül még több tanszék helyiségei rejtőzködnek, s hogy aki végül Ariadne fonala nélkül bemerészkedik a második emelet kacskaringóiba, annak útja legeslegvégül a munkatudományi tanszékbe torkollik. Egyetemünk legifjabb tanszéke húzódik itt meg, korához illő — talán túlzott — szerénységgel. Talán ez az „isten háta mögötti” elhelyezés is okozza, hogy növekvő jelentőségéhez képest igen kevésbé ismert ez a tanszék, s a tudomány, amelyet művel.

Abból a célból kértem tehát interjút dr. Timár János elvtársától, a tanszék idén ki-nevezett új vezetőjétől, hogy megtudjam:

hogyan alakul, változik-e a továbbiakban a munkatudomány-tárgy szerepe oktatási rendszerünkben?

— A mi tanszékünk, elnevezése ellenére — a munkatudomány csak egy részére koncentrált — tette a helyére először is a fogalmakat Timár elvtárs —, a munkagazdaságtan és a munkapszichológia területére. A többi munkatudományi ággal a megfelelő tanszék foglalkoznak, pl. a munkaszervezési, a munkaszociológiával a szociológiai tanszék. Mi természetesen együttműködünk ezekkel a tanszékkel, bár az együttműködés szorosabb formája egyelőre még csak a szakközgazdász-képzésben valósul meg, ahol jelenleg egy új, problémacentrikus tantárgy — struktúrával kísérletezünk. Ha ott beválik, akkor a nappali tagozaton is bevezetjük.

— Addig is, amíg ez bekövetkezik, miben látja Timár elvtárs, a tanszék legfontosabb feladatát?

— Köztudomású, hogy a munkaerő a termelőerők aktív eleme. Ehhez a jellemzőhöz a mi társadalmi rendszerünkben még az a fontos vonás is járul, hogy itt az ember, a munkaerő hordozója, a társadalmi tevékenység végső célját is képezi. Mi fel szeretnénk hívni a figyelmet a munkaerőnek erre a kettős jellegére, az ebből fakadó követelményekre és ellentmondásokra, valamint közreműködni az ellentmondások megoldásának keresésében. Ma-

gyarországon a munkatudományoknak még az előzőeken túlmenően is speciális szem-szögből kell vizsgálniuk a munkaerővel kapcsolatos problémákat, hiszen közismert, hogy munkaerőforrásaink elapadóban vannak.

— Milyen eszközöket használ fel a tanszék, hogy feladatát betöltsse?

— Mind az oktatásra, mind pedig a kutatásra vonatkozóan programokat állítottunk fel. A kutatás, szerintem, az egyetemi szintű oktatás egyik alappillére, nem lehet jó képzés kapcsolódó kutatási hátter hiány. Hogy elkerüljük az átfedéseket, a párhuzamos munkát, a MUM Munkaügyi Kutató Intézetével közös, koordinált kutatási tervet állítottunk össze. Ennek keretén belül igen széles témakör feldolgozásába fogtunk bele, „A kor és nem szerinti gazdasági aktivitási ráták alakulása” címmel, mellyel hozzá akarunk járulni egy társadalmi, az ezredfordulóig terjedő foglalkoztatáspolitikai koncepció kidolgozásához. Tudományos tevékenységünk második elágazását pedig, más tudományágak szakembereivel együtt, egy empirikus felmérés képezi a szakmastruktúra változásával, a szakmai mobilitással kapcsolatban. Ezenkívül ránk hárulnak a szocialista vállalatokra vonatkozó kollektív kutatási feladatok a munkaügyi kérdések. Ez a témék munkát itt a tanszékben mindössze egy tucat ember között oszlik meg!

— A tanszék, oktatói minőségben, mindaddig eléggé hátrébe szorult, a szakok, a hallgatók többségéhez a 4-5 év alatt alig-alig jutott el a munkatudomány híre. Megelőzések-e ezután is ezzel a szerény szerepléssel?

— Tárgyunknak még ki kell „érdemelnie” a maga helyét a képzési rendszerben, különösen az általános karokban, ahol eddig nem sokat nyomtunk a latban, s nem tudtuk felvenni a versenyt egyes módszertani tárgyak népszerűségével. Sokkal élénkebb érdeklődés irányul felénk a termelési karból: ebben a félévben 5 alternatív kurzust hirdettünk meg, s a közel 100 jelentkező többsége iparszakos volt. Az előadások látogatottságáról, a fegyelméről eddig csak a legjobbakat mondhatom, s ennek igazán örülök. Erőnk egy részét a posztgraduális képzésben való részvételünk köti le, ezért azon az állásponton vagyok, hogy inkább kevesebbet, kisebb létszámú hallgató-ságot, de jól, hatékonyan oktassunk.

— Látjuk a koncepciót, de „a tanár is ember”, sőt, a tanszékvezető is! Látni szeretnénk tehát az embert, aki a garda élén halad. Timár elvtárs mögött jelentős gyakorlati és tudományos tapasztalat áll: dolgozott vállalati vezetőségi vezetőjeként, a Közgazdaságtu-

dományi Intézet tudományos munkatársaként, mint ENSZ-szakértő vett részt több fejlődő ország társadalmi munkatervének kidolgozásában. Legutóbb, mielőtt fő állású egyetemi oktató lett, másfél évtizedig az Országos Tervhivatal munkaerő- és életpolitikai tervezése osztályának vezetője volt. Milyen újdonságokkal szolgált most a tanszékvezető számára ez a beosztás?

— Talán úgy tűnhet, hogy „kivülről”, a gyakorlati életből most átrándultam ide, az oktatás, az elméleti munka centrumába. En viszont úgy érzem, hogy tevékenységi köröm sokkal kevésbé, inkább a környezet jellege, a munkaszervezet változott. Az OT-ban a foglalkozáspolitikai hosszú távú tervezése állt munkám középpontjában, ezt a témát dolgoztam fel annak idején a kandidátusi disszertáciomban is. A népgazdasági tervezés valójában alkalmazott kutatás, így végső soron most sem csinállok merőben mást. Az oktatásban nem vagyok már „ma-zsola”, hiszen évek óta ismétlődően adtam előadásokat a munkatudományi és a pol. gazd. tanszék kötelekében vezettem szakszemináriumot is. A többletkövetelmény ezen a poszton inkább tanszékünk oktatómunkájának jó megszervezését jelenti. Szeretnék mielőbb megtalálni „testre szabott” helyünket az egyetemen, hiszen még sok bizonyítanivalónk van.

— Várjuk az elképzeléseket megvalósítását, és sok sikert kívánunk hozzá!

Szücs Györgyi

Másfél hónappal az első vizsga előtt

Proszemináriumok akadályokkal

Két hónap rohant el szinte észrevétlenül. Szeptember 9-én kezdtük a tanulást, s azóta nagyon sok minden történt velünk. Rövidnek tűnik az eltelte két hónap, s talán ezért találjuk furcsának, hogy a vizsgaidőszak már közelebb van, mint az első egyetemi napok. Hamarosan számot kell adnunk arról, hogy mit végeztünk az első félévben.

Nehéz lesz a számadás.

A középiskolában is kaptunk félévi bizonyítványt, de ez csak a folyamatosan mért eredmények összesítése volt. Az egyetemen nemcsak az anyag mennyisége nőtt meg, de megváltozott (meg kellett változtatni) a tanulási módszer és az értékelés is. Régebben rövid egy-két oldalas anyagot tanultunk meg egyik óráról a másikra, most 40-50 oldalakat dolgozunk fel. Igaz, hogy ezt a 40-50 oldalt nem kell minden tárgynál a következő alkalommal tudni, elég, ha csak a vizsgaidőszakra megtanuljuk. De éppen ez lehet a félrevezető, éppen emiatt szaporodhat fel a megtanulandó anyag olyan mértékben, hogy később se időnk, se energiánk nincs átvenni. Ha középiskolában becsúszott egy-egy rosszabb jegy, igyekeztünk kijavítani. Most azonban sok tárgyból nem tudjuk lemérni teljesítményünket, eleget tanulunk-e, vagy sem. A szemináriumokon természetesen mindenki próbálja megítélni, hogy érti, tudja-e az anyagot, de ez az ítélet nem mindig pontos. És a zárthelyi eredmé-

nyei sem bizonyítják egyértelműen munkánk minőségét. Könnyen megtörténhet, hogy valakinek a dolgozatai jól sikerülnek, a vizsgán mégis keletlen meglepetés éri. Ilyenkor nem mindig lehet jogosan hivatkozni arra, hogy nem volt szerencsénk.

Szó sincs arról, hogy vissza-sírom gimnáziumi éveim, sokkal kötöttebb és kevésbé hatékony tanulási módszereit. Jobbnak tartom a 40-50 oldal gyorsabb és hosszabb időre történő feldolgozását. Nem hiányolom a feleltetést, amely nem mindig a valódi tudást domborította ki. Csak arra szeretnék figyelmeztetni, hogy itt az egyetemen

Kevesebb a fogódzó,

amely alapján megítélhetjük, hogy hol tartunk. Magunknak kell eldönteni, miből vagyunk gyengébbek, mennyit kell foglalkoznunk egy-egy tárggyal. A szorgalom nem elég. Legalább olyan fontos a helyes időbeosztás, tanulási módszer kialakítása, s nem utolsósorban saját magunk tárgyalogás megítélése.

Mindannyiunkban kialakult már, hogy melyik tárgyat szeretjük jobban, melyiket kevésbé, s legszívesebben kedvenc tárgyunkkal foglalkoznánk. Erre egyébként az egyetem ad is bizonyos lehetőségeket az alternatív tárgy és a proszeminárium bevezetésével. Persze

akadnak itt is problémák.

Hiszen az „analízis algebrai eszközei” című alternatív foglalkozásokra olyanok jelentkeztek, akik nemcsak szeretik, de úgy érezték, hogy az átlagosnál jobban is tudják a matematikát. Sokan közülük azonban meglepődve (és megijedve) vették észre, hogy tudásuk az itteni szinthez képest alacsony, kellő alapok hiányában nem értenek meg mindent az órák elhangzottakból. Egy másik matematikai jellegű alternatív tárgy az „analízis gyakorlat” azt a célt szolgálja, hogy a középiskolából kisebb matematikai alapképzettséggel indulókat segítse, az analízis előadásokon, szemináriumokon feldolgozott anyaggal részletesebben foglalkozzék. De sajnos, a csoportok nem egyforma ütemben haladnak, az egyikben már a függvények vizsgálatával foglalkoznak, míg, a másikban még mindig csak a sorozatok határértékét definiálják. Ha az elmaradt csoportokhoz alkalmazkodik az „analízis gyakorlat” tanára, akkor a többiek már régen túlhaladtak azon a témán, mert megírták dolgozataikat, a további anyag tárgyalásakor építettek a tanultakra, számukra későn jön a segítség. De amikor a gyorsabban haladókat veszi figyelembe, a

többiek hiába ülnek ott, számukra ismeretlen a téma. A csoportok

különböző haladási üteme,

a tanárok eltérő oktatási módszere nemcsak az analízisnél jelentkező probléma, hanem más tárgyaknál, például a számítástechnikánál is, hiszen a központi dolgozatok értékelésénél az ilyen különbségeket nem lehet figyelmebe venni. Ha analízisből lenne jegyzetünk, ezek a hiányosságok kisebb mértékben jelentkeznek, de eddig sajnos, nem kaptunk! Politikai gazdaságtanból ilyen problémánk nincs. E téren inkább jegyzetben szenvedünk, hiszen a „kék” könyv mellett néha a részben már túlhaladt, s ezért általunk meg sem vásárolt „zöld” könyvből is föladvának egy-egy fejezetet, sőt emellett még rengeteg kötelező olvasmány között is válogathatunk. (Azért mondom, hogy válogathatunk, mert mindent elolvasni úgyszólván időnk.)

A proszemináriumokat az idén vezették be. Nem tudom, mennyire vált be ez a kezdeményezés, valószínűleg ilyen rövid idő alatt nem is lehet felmérni, de ha lehetne, én akkor is csak a saját proszeminárium munkájáról beszélnék. Amikor azonban arról írtam a cikk első felében, hogy a kezdeményezés révén az érdeklődési területünknek leginkább megfelelő problémákkal többet foglalkozhatunk, nem beszéltem

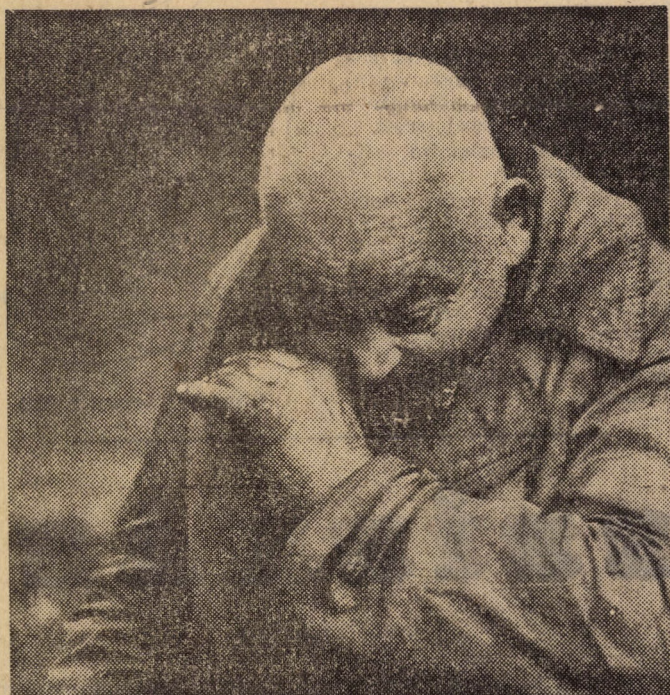
az akadályokról.

Egy-egy érdekes tárgyból csak kis létszámú csoportokat indítottak, míg kisebb érdeklődést keltő témakörből több nagy létszámú csoportot is. Így nem mindenkit oda osztottak be, ahova jelentkezett, s ez nemcsak a felkészítést hűtötte le, de az érdeklődés nélkül hallgatott proszemináriumokról az egész kezdeményezés csúfai kérdéssé válnak.

Természetesen vannak más problémák is. Lehetne többet írni a jegyzet-kérdésről, a nyelvtanulásról az előadásokról, szemináriumokról. Bizonyára vannak olyan negatív jelenségek, amelyeket nem vettem észre, vagy az én csoportomban nem voltak jelenléte, s ezért nem írtam rólok. Keveset mondtam a hasznos, pozitív eredményekről is. De egy ilyen rövid cikkben még egy nálam sokkal tapasztaltabb, nagyobbat tekintéssel rendelkező cikkíró sem törekedhet teljességre. Csak az volt a szándékom, hogy másfél hónappal első vizsgáim előtt néhány szót szóljak a minket legjobban izgató tanulmányi problémákról.

Sághy Zoltán

ÖREG

(Vass Kálmán felvétele)

A holnap olyan lesz, amilyen a ma iskolája

(Jegyzetek egy TDK-dolgozathoz)

2

Az oktatás mint foglalkozás egészében nézve nem nagyon hajlamos az önkritikára. Nem siet megragadni az újítási lehetőségeket, pedig ezek segítségével a tanárok jobban boldogulnának. Az oktatás világváltását írónia hatja át. A válság a tudás forradalma közepette zajlik, az oktatás mint a tudás elsődleges megteremtője és közvetítője nem alkalmazza saját belső életére a kutatás funkcióját, melyet az egész társadalom rendelkezésére bocsát... Így az oktatás kétértelmű helyzetben van. Mindenki mást arra int, hogy változtasson helyzetén, miközben maga makacsul ellenáll saját dolgaiban az újításnak.” (Sztyeggyörgyi Albert)

Vajon miért ez az ellenállás az újítással szemben?

Kapásból nehéz lenne válaszolni a kérdésre. Csak a nagyon sok részterület gondos, elemző feldolgozása adhat kielégítő választ a paradoxon megfejtésére. Az alábbiakban néhány tényezőt én is szeretnék megvilágítani. Történelmileg nézve a középkori Universitas a tudományok egyetemes jellegét képviselte, általános studium, (Studium Generale) volt. Az egyetem egységes rendszert alkotott, ahol a karok, fakultások képviselték a tudomány főbb rendszertani kategóriáit. Az egyes országok intellektuális életének középpontjában álltak. A régi fakultáson a hallgató mindenkit ismert, otthonosan mozgott az intézményben. Tanár-diák között személyes kontaktus volt, hisz az első egyetemek a tanulmányi ifjúság és az oktatók spontán egyesüléséből keletkeztek. Az egyetem-universitas magistrorum et scholarium volt. Vagyis a diákok is gazdái voltak. Ezekben a korai századokban az egyetemi hallgató néhány évi tanulmány után a diplomával együtt egy életreszóló utatvalót is kapott. A társadalmi struktúrák, kezdve a gazdasági, a demográfiai és a szakmai struktúrák a technikai struktúráig stabilak voltak. Ez azt jelentette, hogy amit az apa megtanult és tudott, az a fiának is megfelelő, hogy a munkáját elláthassa. Így a társadalom létfeltételei egy, sőt két emberöltőig is változatlanok maradtak. A nevelésben is a hagyományos elemekre helyezték a hangsúlyt. Szabványosított, sablonokba lehetett szorítani mindent, és mindenkit. A jövő a múlt és a jelen meghosszabbításának tűnt. Ezt a szemléletet, hogy a jövő, amelyre az ifjúság felkészül és amelyre a szülők, nevelők felkészítik csak a jelenben már megismert, átélte, kitapasztalt problémákat fogja felvetni, a fejlődés lassú üteme a II. ipari forradalomig még megengedte. Ettől kezdve azonban elsősorban századunkban

a felgyorsuló világ az utolsó illúziókat is szétrombolta és életünk alapvonása a létfeltételek és cselekvések állandó forradalmasodása lett. A társadalmi folyamat egyre komplexebbé vált és a változások arra figyelmeztettek, hogy a rövid távú felkészítés ma már kevés, mert nem biztosítja a változó jövőhöz való alkalmazkodást.

Hogyan reagáltak erre a robbanásszerű változásra az oktatási intézmények? Könnyen elintézhetnénk a választ azzal, hogy válságba jutottak. Nem tartottak lépést a követelményekkel. Egyes szociológusok, például a nyugatnémet Gunther Anders ennek következtében már az embert is az elavultság vádjával illeti. Nem vitás vitatható a kijelentés, de nem mehetünk el szó nélkül mellette. Tény az, hogy minden eddig tett erőfeszítés ellenére az oktatás szervezésének módja, céljai, eszközei és tartalma nem igazodik kellőképpen a változásokhoz.

A problémát a sok új objektív körülmény (a beiskolázott korosztályok számának hirtelen növekedése, az oktatás tartalmának, időtartamának és társadalmi célzatának megváltozása, a nevelési tevékenység iskolán túli korosztályokra való kiterjesztése, tömegkommunikációs eszközök oktatásba történő bevonása stb.) megjelenése is kiváltotta. Mindezekkel a még ma is meglehetősen merev oktatási struktúra képtelen megbirkózni, és ezért biztosít sokszor divatjammal felkészítést, segítve ezzel az erkölcsi kopás további gyorsulását. Ha megnézzük, hogy az oktatási intézmények eddig hogyan próbálták ezt a nevelési paradoxont feloldani, szinte kivétel nélkül az tapasztalható, hogy megoldást elsősorban mennyiségi szinten keresték. Ta-

nítsunk többet és többeket! A robbanás óta sok év eltelt, a paradoxon mégis fennáll. Ez azt bizonyítja, hogy csak mennyiségi szinten nem lehet a kérdést megoldani. Mert hiába tömjük a hallgató fejét kizárólagosan befogadó jellegű képességeket igénybevonó tananyaggal, az emberi agy felvevőképessége véges, képtelen ennyi információt tárolni, így mindig az újaknak szorít helyet és a régi ismereteket „ejti”. (Sajnos a vizsgarendszer nagyon is ezt szolgálja. Pár nap memóriatorna utána feledés.) Az egyetemen ennek nincs hátulütője, sőt kevés munkával is lehet érvényesülni, de az életben? A mennyiségi szemlélet ellen szól a sokszor tapasztalható tanúlással szembeni közömbösség. Furcsa helyzet — aki az egyetemre jön, hogy továbbképezze magát, művelődjön, az egyetemen már nem a tudásért tanul, hanem a vizsgajegyért hajt az alatt a pár nap alatt, a vizsgaidőszakban. De ugyanígy ez ellen a szemlélet ellen szól az állandó terem-, berendezésihiány, a szakképesített tanerők hiánya is. stb.

A megoldást, mivel a paradoxont nem fogadhatjuk el megoldhatatlannak, minőségi szinten kell keresnünk. S lehetőleg minél gyorsabban, mert a jelek „sürgetnek”. „Nyugaton” a diáklázadások, „Keleten” az oktatási intézmények munkájával szembeni passzív reakciók ennek bizonyítékai. Hol kell keresni a minőségi megoldást? A legfontosabb tényezők:

1. Az oktatás tartalmi színvonalának javítása.
2. Az intézmények struktúrájának hatékonyabbá tétele.
3. Az eszközöknek és módszereknek a közléstechnika forradalmához való hozzáigazítása.

De erről már a legközelebbi számban.

Sebők János

Vas Anna:

A sámlí

Néha felvillan bennem egy emlékkép. A nagyapám. A konyhában sámlin ül, a háta görnyedt. Valami ócska vászonruha rajta és mindig papucs. Száraz test, nagy bajusz. A haját oldalra fésülte nyílegyenes választékkal. Itt-ott bukkant elő egy-néhány oász hajszál a fekete hajában. Mondta is neki a helyi plébános, maga nem öregszik István.

A papnak puha volt az egész teste, kitömött pirozsgás bőr feszült az arcán. A keze fehér volt, langyos, puha és port nem látott. A pap azóta alig változott. A haja és a keze is fehér maradt, pedig 17 év telt el.

A nagyapám pedig... A sámliját kidobták régen a konyhából. Beépített konyhabútor, gáztűzhely, hűtőszekrény, meg mifene. Minek ide egy ócska, kopott sámlí. Csak évek múlva kezdett hiányozni a sámlis nagyapám. Az ócska cigarettájának a füstje. Hosszú ujjai között állandóan cigarettát tartott. A keze bőre barnás-szürke minden csonttal hengegő. Még a körmei recéjére is emlékszem a sárga nikotin folttal a jobb középső ujján. Állandóan pörlekedtem vele, utáltam a befűstölt konyhát. Nem értettem a sámlíhoz ragaszkodottságát. Néha tett egy-két lépést, szuszogva és sűrűn megállva. Éjszakából minden csonttal hengegő. Még a körmei recéjére is emlékszem a sárga nikotin folttal a jobb középső ujján. Állandóan pörlekedtem vele, utáltam a befűstölt konyhát. Nem értettem a sámlíhoz ragaszkodottságát. Néha tett egy-két lépést, szuszogva és sűrűn megállva. Éjszakából minden csonttal hengegő. Még a körmei recéjére is emlékszem a sárga nikotin folttal a jobb középső ujján.

Hosszú éveken át béres, később egy kis falu és szét-szórta tanyavilág tejjűjtője volt. Hajnali háromkor kelt. Télen ócska kabátban szalmával tömött jaklumpában lovaskocsival járt házról-házra. De a fiaiból iparosokat nevelt és házat épített.

En nem tartottam igényt a szeretetére. A nagyanyám mindig féltett, hogy elkopom a nyavalyát. Kollégista lettem és találkozásaink megtrikáltak. Kutyafuttatóból búcsúztunk. Ilyenkor két szemem elszürkült, sűrűn pislogott, és sietősen elküldött, lekésem a „mavartot”. Így nevezte az autóbuzst. Aztán üres lett a konyhában a sámlí. Semmit nem éreztem. A temetésén is csak apám könnye hatott meg.

Azóta se mentem ki a sírházhoz. A nagyanyám ápolja. Minek, gondoltam. O értené.

Ha most éne, együtt szivnánk a konyhában a cigarettát, és eldisskurálnánk a politikáról, mesélne a régi időről. Okos ember volt.

De egyet sajnálok. A tőlem soha meg nem kapott búcsúcsókot, a nyavalyától való ostoba félelmem. Legalább a kezét simogattam volna meg, ami olyan kedves volt, és egyre kedvesebb lesz nekem. Fájt neki, tudom. Sűrű cigarettá füstön át rágódoló virágok nélkül, rá, akít már csak későn, emlékében tudok tisztelve szeretni.

A kimondatlan szavak fájnak benned

Az emlékek újra visszatérnek. Álmatlan nikotingőzös éjszakákon, kora-didergő hajnalokon. A szavak, a hangulatok tovább éneek benned. Lidércként körülkeringenek, kinevetnek, tovatűnnek.

Aztán újra veled vannak, bebújnak az ágyadba, a ruhádba, a bőröd alá.

Olyanok, mint az anyajegyed, letörölhetetlenek. Mint-ha már nem lenné önmagad, egy idegen ember életét élnéd. A tükröből idegen arc tekint rád, pedig minden pólusát ismered.

Rácsodálkozol az emberek szívöböljövő nevetésére, szeretnél belekapcsolódní, szeretnél velük nevetni. Kéred őket, segítenének. Göröcsösen és egyre jobban akarod. De nevetésed mögött ott bújkál valami keserűség, félúton megakad, helyette valami tompa szorítást érzel és üresség marad.

Amulva nézed az egymáshoz simuló kezeket, emberi testeket. Gonosz ajkbiggyesztéssel legyintesz, elmúlik. Nincs ilyen. Pedig elmúlásában is szép, hogy van. Az éjszakák sűrű levegőjében pozdorjává zúznád a szobát. Tudod, hogy nem teszed, mert értelmetlen, de jól ismered, hiszen minden éjjel vele hálsz.

Nem a kudarc, az elkövetett ostobaságok, a megnemértés gyötör. A kimondhatatlan szavak perzselik a torkodat, amiket oly sokszor akartál elmondani, amelyek félúton elhaltak benned. Az éjszakák és a hajnalok után józan reggelek jönnek. Hideg zuhany, kávé, az első remegő kézzel elszívott cigarettá. A munka.

Szívós elpusztíthatatlan macska vagy, és minden reggel egy tiszta gyerekkacaj újra erőt ad az élethez.

Velem ugyan nem babrálnak ki!

Dudorásztam hazafelé. Kezemben ficánkolt a szatyor. Egy tubus, egy konzerv, és forróvíz. Kész az ebéd.

A konyhában kipakoltam. Először a tubust. Díszes felírat, barokk mintákkal; Gulyás krém. Három deciliter forróvízben, egy pupozott evőkanál gulyáskrémmel, forrón tálaljuk. Csetintek a nyelvemmel, tánclelésben megyek a vízcsaphoz.

A konzerv. Vidám kis fémhenger. Ajánlatos vízben melegíteni, 15-20 perc múlva találni lehet. Juhujj-rikoltom a vízcsaphoz, aztán a tűzhelynek. Terítés közben biztatón mosolygok a gözölgő fazékra.

Megettem. Nem kellett volna. Persze most már mindegy. Az átkozott. Hm. A gulyáskrém volt. Vagy a töltött paprika. Szavatosságai idő 120 nap. Így a krém gyártva: 1973. Szeptember vigyorog sejtelmesen a paprika. A többit döntsem el én. A fogyasztó. Ki volt a tettes?

Lassan múlik az éjszaka. Huncut gyermek módjára gurulok jobbra, balra az ágyon. Szemeim forognak, néha megcsikordul a fogam. Mint akit hasba rúgtak. ...ha a gulyáspaprikát szeptemberben gyártották, és a töltött krémet 1973-ban, nem, ha a krémes paprikát 120 napig gyártották, és a töltött gulyást egyáltalán nem gyártották, és ha felhúzzák a rémes gulyást, mikor jár le? És ha egyáltalán nem jár le!!

Belém hasít a villámfény. Hát persze! Az egész azért van, hogy kibabráljának velem. Hogy eltereljék a figyelmem. A forró vízzel. Holnap személyesen felmelegyek a vízművekhez. Követem, hogy minden liter vízhez adjanak egy cédulát. A cédulán pedig csak egy dolog legyen feltüntetve, hogy mikor jár le. Végeztem.

Rejtő Gábor

A III. előadóban

A kép mindig ugyanaz. Pár-huzamosan futó szigorú pad-sorok, kopár faburkolatú falak, hideg, kékeszürke fény. A tábla előtt íróasztal áll magányos szék társaságában. Barátságosan csend, majd megjelennek az első hallgatók, széttörik a csendet, a tömeg nő, a terem szinte megtelik. Az előadó belép, a zsvíj felé re csökken, többen figyelnek, mások szundikálnak, leveleznek, újságot olvasnak. Október 18-án ezt a megszokott képet megzavarta valami. Külsőleg csak annyit változott, hogy az íróasztal és a szék társaságához egy fekete zongora csatlakozott.

Mikor az előadó — Ránki Dezső ifjú zongoraművész belépett, a zaj elnémult. Megszólalt a zene: Bach, Beethoven, Debussy... A muzika szétáradt a teremben, varázsa hatalmába kerítette mindenkit. A megfoghatatlan változás, az a hangulat, amit a zene teremtett, az áhitatos csend, amelyben egyetlen hang zengett, csillogott, dübörgött a zongora.

A néhány perces szünetben kerestem fel, a katedra mögötti tanári szobában a zongoraművészt. A társalgás nehezen indult, mert még egyikünk sem szabadult fel a zene lenyűgöző hatása alól. Az előadást kezdünk beszélgetni. — Mennyire hat a közönség játékokra? — Zongorázás közben különösebben nem befolyásol, de az első percekben, amíg meghajolok, leülök a zongorához, sokat segíthet, vagy ronthat a hangulatomon, csökkentheti, vagy fokozhatja izgalmam lelkesedése, vagy közömbössége.

— És az egyetemi közönséggel meg vagy elégedve? Szívesen játszol fiataloknak? — Természetesen. Ha nem így lenne, nem játszanék, hiszen ez nekem olyan társadalmi munka féle. — Milyen elvek, megfontolások szerint állítod össze műsorodat? — Ezekkel a művekkel sokat foglalkoztam mostanában, a választásban a pillanatnyi hangulatom is közrejátszott. — Gondolsz valamire miattal zongorázol? — Többnyire a műre koncentrálok, de előfordul, hogy egészen furcsa gondolatok jutnak eszembe. Például az előbb, játék közben figyelmem többször is egy körülöttem ólálkodó légyre irányult, mert az állandóan rátelepedett a karomra és valahogy zavart a látásban.

— Sok gyakorlás és fellépés mellett jut idő kikapcsolódásra? Van hobbyd? — Igen, de a legfőbb hobbym maga a zene, ez jelenlenti számomra a munkát és a kikapcsolódást is. Ezen kívül szívesen járok társaságba. A napokban egy baráti összejövetelen én fogok főzni. Persze nem kell megjedni, csak egyetlen olasz ételkülönlegeséget tudok elkészíteni, s azt is csak szakácskönyvből.

— Mik a legközelebbi terveid? — Svájcban, Hollandiában és Franciaországban fogok koncertezni, és még ez év decemberében fellépek a Zeneakadémián. A műsor folytatódik, a zongorán felcsendülnek az újabb dallamok. Chopin- és Schumann-művek után tapsvihár kényszeríti a művészt ráadás-játszásra. Az erőszakos taps további ráadást, élményt követel, majd az újabb darab után megadja magát és elcsitul.

Nincsenek fényes csillárok, kényelmes, párnázott székek, és reflektorokkal megvilágított pódium, de akik eljöttek, felejtethetetlen élménnyel gazdagodva távoznak, s csak sajnálni lehet, hogy viszonylag kevesen vesznek részt ezen a csodálatos, szép koncerten.

Sz. M.

(Szamosi Zsuzsa rajza)

SZÍNHÁZ

Lengyel fantázia

A lengyel irodalom története megdöbbentően hasonlít a magyarhoz. Az évszázados földrajzi szomszédság, a nemegyszer közös vagy hasonló történelmi múlt, a két nép évszázadokra visszanyúló kapcsolata rokon hangokat váltott ki az irodalom terén. Hasonlóság figyelhető meg a lengyel irodalom legjelentősebb szakaszában, a romantika terén is. A fénykor az 1820-1850 közötti időszak, amikor a világ politikai részvétele és együttérzése is Lengyelország felé fordult. Ezen események középpontjában áll az 1830-as tragikus végű lengyel nemesi felkelés.

A lengyeleket is, akár a magyarokat az egyéni, népi, nemzeti és történelmi vonásokat kutató romantika tanítja meg arra, hogy az elnyomásba ne törődjenek bele. Azért teljesedik ki irodalmuk ebben az időben, mert a romantikus világlátás, a bánatos, keserű hang náluk őszintébb, mint más népeknél, hiszen hazájukat vesztették el, Lengyelország nem él máshol, csak a költők alkotásaiban. Rajtuk a felelősség, ők őrzik nemzetük álmodott feltámadását.

A három nagy lengyel romantikus költő, Mickiewicz, Slowacki és Krasiński műveinek szelleme Madách és Petőfi költeményeivel rokon. A szellemi közösségből adódóan hozzánk oly közel álló három költő alkotásaira épül Kazimir Károly „Lengyel fantázia” című darabja, amelyet október 24-én mutatott be a Thália Színház.

A három költő legjelentősebb drámáiból és költeményeiből azok a részletek hangzanak el, amelyek leginkább kapcsolódnak a történelmi eseményekhez és a költők egyéniségéhez. Mindhármán ugyanabban a korban, a polgárirodalom és a nemzeti öntudatra ébredés korában harcoltak nemzetükért, de mindhármán más-más oldalról különböző módon képzeltek a megoldást. A darab mondanivalója a mához is szól, mivel a ma is annyit vitatott problémát, a forradalmiság kérdését veti fel.

Az idézett drámarészletek és költemények előadása alatt mindig színen van a történelem. Jó megoldásnak tartom, hogy az eseményeket háttérre vetített korabeli képek illusztrálják. Az újszerű, ötletesen — bár kissé hatásvadászóan — rendezett előadás értékét emeli Bitskey Tibor, Kozák András, Nagy Attila és Mécs Károly kitűnő játéka.

A mű nem kizárólag a három költőt és az életpályához kapcsolódó eseményeket ismerteti, ezért bizonyos ismeretanyagot követel a nézőtől. De azt hiszem megéri, hogy mielőtt elmegyünk a színházba, utánanézzünk, megismerkedjünk a rokonszenves baráti lengyel nép irodalmának nagyjaival. szénay

Dobos Péter:

Megtalált ősz

Eddig minden őszön ott botorkáltam a kő-sikamlós, nyálkás levelek émeletű bódulat-lepedői között és azt kerestem, hova hullott az enyém és bejártam minden fának zizegő-szalma-levelű ágát minden bokor alatt az avart, de nem volt sehol.

Eddig minden őszön ott botorkáltam ahol feketemacskás félellemmel fogadták a fáról-esőket s ha bőrröme tapadt egy csöpp-level halálra borzadt a testem.

Eddig minden őszön ott botorkáltam a megalázott, botladozó fák között, és mikor minden levél elrepi, minden fa elfordította a fejét, megcsókoltam az ősz.

De többé nem teszem.

Mert amikor a kertben az új ősz rámköszönt, megállítottam a fűrés-killotine felé botladozó kopaszra nyírt fogoly fák menetét és széjjelkergettem őreiket.

Most ősz van, és virágoznak a fák sárga virágok bújnak a földön duzzadó levelek hóna alól és szemérgyognak a nappal, mert élni akarnak,

s ha meg is öntözi őket a felhő, két ajkam közé ültetett csók-virágaidd mosolyával mosolyognak!

ELŐKÖR

Szüleink középiskolai tanulmányainak középpontjában a nagy dolgokat vállaló hősiesség állt. Mi már kevesebbet tanulunk Botondról, Dugovics Tituszról, kevesebb bennünk a kőkárdás lelkesedés. Ez természetes is, hiszen a nacionalista-szovinisztá célok szem előtt tartó történelemoktatásnak neki megfelelő alapja volt. Nemzetközponú, a történelemben az egyén szerepét hangsúlyozó gondolkodás és szemlélet. Mi társadalmi-gazdasági formációkról, osztályokról, az egyéneket és csatákat mozgató érdekekről többet tanulunk. A csaták elemzésénél utaltak az elesettek százezreinek értelmetlen szenvedésére, s megtanultuk azt is, hogy a lovasrohamok nem mindig ragyogó napsütésben, zöld mezőkön zajlottak le. A nacionalizmus számunkra nem napi valóság, mindennap átélte eszme, és gyakorlat, hanem történelmi kategória. Mindezt megtanultuk, a hősiesség szellemében nevelkedett, de a „hősiesség” gyakorlatában megcsönkített és megalázott szülői generáció tapasztalatait és történelme közvetítésével. Mégis, a mi ideáljaink jó része is egyén közponú, az akaráshoz és cselekvéshez olyan „forradalmi” példák és eszmények vannak, amelyekkel manapság a napi gyakorlatban nem sokat tudunk kezdeni. Ezért is van értelme az olyan vitáknak, amelyek a forradalmiságról írt elemzések kapcsán bontakoztak ki a közelmúltban. Nem ezt a vitát akarom most folytatni, vagy újrazedzeni, hanem egy olyan könyvre hívon fel a figyelmet, amely adalékokat szolgáltat a reális történelemszemléletünkhöz — s mi több, hozzásegít ahhoz, hogy évszázadok alatt gyülemllett fejgőzeinkből egy kicsit ismét lecsapódní hagyjunk.

Egy nagyon izgalmas történelmi olvasókönyvvel járult hozzá ismét Nemeskürty István a reális történelemszemléletünk formálásához. Az „Elfelejtett évtized”-ben a Buda 1541-es elesete utáni tíz esztendő magyar krónikáját tárgyalja. Vajon van-e mai életünkől 433 évnyi távolságra ez a korszak? Időben persze van — de szemléletünkben még sokat hordozunk annak a felfogásnak maradvékáiból. Nevezetesen, hogy az 1526-os tragédia — és az azóta elkövetkezett tragédiák — szemléletünkben megmaradtak tragédiának, s nem mindig úgy fogjuk fel, hogy a történelem alternatívák elé állítja a társadalmat, s a determináltág abban jut kifejezésre, hogy az alternatívák meghatározott feltételek között jönnek létre. „... a társadalmak nem reprodukálják önmagukat a végtelenségig, ugyanazon a szinten, hanem előbb vagy utóbb előre haladnak, és új, magasabb rendű formák keletkeznek. Az azonban, hogy az előrehaladás, az új társadalom kialakulása mikor következik be, milyen társadalmi forma jön létre, rengeteg külső és belső tényezőztől függ...” (Földesi Tamás: A megismerhetőség modern problémái.) Nemeskürty elmondja könyvében, hogy közvetlenül Mohács után nem esett három részre az ország, hogy még Buda elesete után is nagy lehetőség lett volna az erők török ellenes koncentrállására. „Bármilyen fájó tehát erről írni, s bármennyire hálásabb feladat lenne török kardok sebezte vérző homlokunkat vádlólag a hűtlen Nyugat felé tárva, öklünket az ég felé rázni, s minden tragédiánkat a balsorsra hárítani: jobb higgadtan szembenézni a tényekkel, és megállapítani, hogy a magyar uralkodó osztály, mint 1526 óta mindig, most is képtelen az ország sorsát a reális lehetőségekhez szabva irányítani. S mint már annyiszor mondtuk: ez az igazi tragédia...” — írja az 1550-es évekről. Az „ország közepére épült végvárok” szellemes meglátása, a könyv egész szemlélete és számtalan új elemzése, csoportosítása mellett nekem különösen tetszik, ahogy a szellemi mozgalmak és a történelmi fordulatok összefüggéseiről ír. Sajnos, kevesen tanulunk a középiskolában például a reformációról. Pedig az 1517 utáni idők — parasztmozgalmak, szabadságharcok és forradalmak — megértéséhez látnunk kell, hogy mekkora szerepe volt az anyanyelven terjesztett írásoknak. Hogy „... a kereszties hadjáratok forradalmi jellegű társadalmi mozgalommá, sőt felkeléssé alakulása, majd annak kegyetlen leverése után aztán nagy tömegek tudatában maradt meg annak emléke, hogy a vallásos tanítás lényegét addig elhallgatták előlük; mégpedig azért, mert a püspökök, papok maguk is gazdagok, titkolniuk kell tehát, hogy az evangélium nem az ő pártjukat fogja...” De igen érdekes, ahogy a művészetek és általában a kultúra terjedésének politikai összefüggéseiről ír. „E korban egyéni érdeken felülemelkedni tudó, átfogó vezetői tehetséget az mutat fel, aki közvetlen vagyonszerző taktikáján túl másra is áldoz, mint önmagára: akár művészetekre, kultúrára, akár egy katonai, hivatalnokai, tudósi gárda külföldi oktatására — s mindkét tevékenység évszázados hagyománya volt a magyar uralkodó osztálynak — vagy intézményeket létesít, egyszerűen, ha nemcsak gyűjt, hanem ad is. A magyar nemesség pontosan ezt nem tudta, illetve felejtette el...” Nem fontos minden könyv olvasásánál és ajánlásánál a mai aktualitást keresni. Hiszen sok olvasmányélménnyel elég, ha csak agyunkat tágitotta. De Nemeskürty legújabb könyvében azzal, hogy 433 évvel vissza visz bennünket mai szemléletünkhöz formálja. Erre nagy szükség van, hiszen a világméretű folyamatok és törvények elemzésénél és kutatásánál minduntalan felvetődik a világ és a kis népek helyzete, egymáshoz való viszonya is... Kőncz Gábor

Jó estét, kolléga!

Rohanás az egyetemre vagy haza, a padokban az asztal mellett visszavetted, „nem is olyan rég volt”, figyelő, bifláka — ötödik éve igen gyakran így fogadja a „jó estét” Petróvics József. Ötödik éve estis hallgatóként a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem iparszak gazdaságszervezés szakágzatán. Ezt megelőzően pedig az érettségire előkészítőben mondott le sok — ha nem is hasznosabb, de mindenesetre kellemesebb — esti szórakozásra. Hogy miért? — ezt a kérdést ő maga is sokszor feltette már saját magának, elemezte, végiggondolta a szűkebb környezet határait boncolgatva.

— Itt születtem a XI. kerületben, ahol jelenleg is dolgozom az IKV-nál. A környék harmincas években épült házaiban olyan idősebb értelmiségi nemzedék él, amely a múlt rendszer derékhatáig képezte, jól menő bírók, mérnökök, orvosok, tanárok voltak. Az ő gyerekeikkel együtt nőttem fel. Kis, körülbelül tíz fős gárdánk volt, a többség értelmiségi szülők gyereke, egy kisiparos- és egy kereskedő-sarj és ketten munkásszülők gyermekei voltak. A többség vallásos nevelést kapott, az én apám — a Goldbergerben mester — párttag volt. Mind ez persze a gyermekkor nagy háterszínét egyáltalán nem kavarta, viszont később érdekesen alakult a helyzet. Az értelmiségi gyerekek valamennyien egyetemre jártak. A kisiparos fia autószerelő lett, a kereskedő leérettsgéizett, majd a GAMMA Műveknél megtanulta a műszerészszakmát, a másik munkásgyerekek marós lett, én ugyancsak a GAMMA-nál géplakatos szakmát szereztem. Vagyis tiszta újratermelődés jött létre. Az értelmiségi szülők gyermekei — a nagyon értelmes, jó képességű, éppúgy, mint a jóval kevesebb tehetséggel és rátermettséggel megáldott — valamennyien diplomát szereztek, mi többiek — függetlenül attól, hogy egyikünk-másikunkban esetleg „több is volt” szakmát tanultunk és dolgozni kezdtünk. Vagyis mindenki reprodukálta azt az igényt, azt a szintet, amit otthonról hozott magával. A korábbi szálak megszakadtak, egyedül én tartottam a kapcsolatot a régi, most már egyetemista haverokkal. Sokszor voltam olyan helyzetben a társaságukban, hogy vitára kényszerített egyik-másik álláspont, amihez persze ki kellett alakítanom a saját elképzeléseimet, meg kellett tanulnom érvelni, megvédeni a véleményemet és ehhez persze sokat kellett olvasnom. Emellett én is átstem a tudásszerzésnek azon a szakaszán, amit bizonyos mértékig a sznobság inspirál. Úgy gondolom, ez csak akkor baj, ha az ember itt megáll. De en-

gem szívből érdekelték azok a témák, amikről beszélünk, vitáztunk és így nem kis mértékben a külső környezet hatására alakult ki bennem a továbbtanulás igénye.

Aztán jött a pályaválasztás gondolja. Kétéves katonáskodásom idején rengeteget töprengtem ezen, s végül a közigazdaságtan mellett döntöttem. Ugy gondoltam, leginkább itt kaphatok választ az úgynevezett „nagy kérdésekre”, ebben benne van minden, ami érdekel, s ez az a terület, ahol a bennem meglevő humán érdeklődést is kiélgejthetem. Döntési szempont volt a bejutási lehetőség és a gyakorlati használhatóság is. Miután leszereltem, jelentkeztem mateklőkészítőre. Ez számomra igen hasznosnak bizonyult. Szakmailag is, de abból a szempontból is, hogy ezalatt beszokik az ember az épületbe, megtanul tájékozódni, megismer egy csomó embert, akivel azonos az érdeke, akikhez mérheti magát, szóval minden szempontból „előkészül”. Azt hiszem, ez nagymértékben hozzásegített ahhoz, hogy sikerült a felvételim.

— Mi okozott legtöbb problémát neked az egyetemen?

— A tanulási módszer kialakítása. Ehhez esetlegesen egy-két tárgyból kaptunk csak segítséget, úgyhogy ki-ki maga alakította ki a sajátját. Bejöttünk ide az egyetemre, s olyan dömpingben kaptuk az anyagot, mint azelőtt soha. Az ember elolvasta, újra olvasta, de teljesen kialakulatlan feldolgozó rendszerrel nem sokra ment. Emlékszem, amikor gazd. főciből először megkaptuk a tesztlapokat, írtam, írtam, de fogalmam sem volt, mi az a szint, amit várnak, amit nyújtani kellene. Az „eredmény” — ja. — Aztán mind kevesebb elégtelen, egyre kevesebb uv. az indexemben pontosan nyomon követhető — jórészt a tanulási módszer kialakulása következtében — a javulás, az átlagok emelkedése.

— Rendszeres tanulással éred el ezt?

— Természetesen, én is vizsgaidőszakban hajtottam a legjobban. Itt-ott ketten-hárman együtt tanulunk, de igyekszem mindig beszerezni magamnak a szükséges anyagokat. Előadásokra rendszeresen bejárom, és ez sokat jelent. De nemcsak a vizsgák miatt. Az emberek többsége nem annyira vizsgacentrikus, hogy ezért járna előadásokra. Újat akar hallani, élményt vár, és nagyon jó, ha kap is. A Gáspár-féle előadások elsőben, Erdős pö. Máttyás elm. tört. előadásai olyan élményt jelentettek, ami emlékeztetett tette számomra ezeket az órákat. Ami nálunk nem mindig sikeres, az a koncentrált. Azt hiszem, a tárgy megválasztásától is sok függ. Pé-

dál népgazdtervből vagy iparstatistikából annyira súlyos, tömör volt így az anyag, hogy nagyon keveset tanultunk. Pedig mindkettő igen fontos tárgy. Jó volt viszont a legutóbbi vil. gazd. és polgári jog, koncentráltunk és azért is volt nagyon szerencsés, mert így több idő maradt a diplomamunka készítésére, ami félév körül bizony már eléggé leköt bennünket.

— Miben éreztél hiányosságot?

— Én nagyon sajnálom, hogy kimaradtunk a számítástechnikából és hogy ezt később pótlólag nem iktatták be. Ezenkívül a nyelvtanulásunkat tartom ilyenformán elég hatástalannak. Heti két órában tanultunk és csak három évig nyelvet. Szerintem nagyon sokan végig vitték volna öt évig és ha lehetőség lenne, ezt követően biztos többen megpróbálnának nyelvvizsgát tenni. Biztos megvan az oka, hogy a mi nyelvóráinkat nem a Makarekóban tartják, de egy kicsit fájlalom, hogy idejének erre az egyetemre, amelyik Közép-Európa legmodernebb nyelvi laboratóriumával rendelkezik, és mi ebből ki- maradunk. Legalább néhány órát bevittek volna oda, megmutatták volna, hogy milyen, hogy kell használni, milyen anyaga van, stb. Számunkra ez egy nagy elszalasztott lehetőség. Még egy dolog van, ami kifejezetten esti probléma.

Közülünk nagyon sokan foglalkoznak ügyvitelképzéssel. Ebből a tárgyból, ha többet, magasabb szinten adnának — akár szabadon választható kurzus beiktatásával is — nagy érdeklődést váltana ki köreinkben. Ami pedig nem tanulmányi kérdés, de szinten nagyon sajnálom, az, hogy szinte semmi kapcsolatot nincs a nappalisokkal. Ami van, az esetleges, egyéni (könyvtárban, itt-ott kialakult kontaktus), pedig — mi a gyakorlatból, ők az egyetemi életből — tudnánk egymásnak adni, mondani sok mindent. Megjegyzem, az estiek sem ismerik egymást. Nincs olyan fórum, ami az egész társaságot összefogná, néha összehozná.

— Végzés előtt „öt perccel”, hogy értékeled az egyetemi tanulmányaidat?

— Jó alapként, ami már eddig is adott a gyakorlati munkában hasznosítható tapasztalatokat, ötleteket, de aminek nem szabad megállni. Úgy terveztem, hogy intenzív nyelvtanulás, vagy SZÁMOK, vagy szakközgazdász-képzésben való részvétel lesz a következő lépésem.

Vagyis esti programként marad továbbra is a tanulás, a lakás egyetlen nyugodt zugában; „gyakorlatilag a könyvhasználat sarkán végeztem el az egyetemet”.

—nak

Egyetemi tömegsportunk helyzete

Az utóbbi években különösen megélenkült a sportéletet irányító szervek és vezetők érdeklődése a tömegsport iránt. Az egész országban rájöttek arra, hogy széles tömegbázis nélkül nincs jó minőségű sport sem.

Ennek tudható be az ez évi minisztériumi intézkedések is. Most a legutolsó érdekes írás: egyetemünk 247 000 forintot kapott a tömegsport és a meglévő anyagi lehetőségek javítására. A pénz felett a testnevelési tanszék dönt, a KISZ-szervezet bevonásával, véleményének figyelembevételével. Remélhetjük, hogy évente ilyen nagyságrendű összeg megoldja az anyagi problémáinkat. Sajnos, ebből a pénzből nem is gondolhatunk a sportlétesítmények bővítésére, újak építésére. Erre csak 1976-ban kerülhet majd sor, amikor a Közgazdasági Egyetem megkezdí a Zsil utcai épületbe való költözködést.

Most néhány szót a meglévő lehetőségek kihasználásáról, a megvalósított és tervezett tömegsportrendezvényekről.

Házbajnokságaink közül a legnagyobb érdeklődést idén is a foci váltotta ki. A kari bajnokságon nagy számú csapat indult, a László Kórház pályáin lebonyolított selejtezők a vége felé közeledtek.

Az Egyetemi Labdarúgó Bajnokságban, amit idén a SOTE rendezett, hat csapattal képviseltettük magunkat. A négyes döntőbe két együttes is eljutott, ami már komoly siker (az első díj 1500 forintos sportszerutalvány). A döntőt későbbi időpontban rendezik meg.

Kosárlabda

Továbbra is kedvelt sportág. A Kongresszusi Kupára azonban idén csak nyolc csapat nevezett, kevesebb, mint tavaly. Selejtezők 12-én kedden, 17 órakor kezdődnek az egyetemi tornateremben.

Ez évben egyetemünk váltotta az egyetemi kosárlabdabajnokság megrendezését. 53 csapat nevezett a főváros felsőoktatási intézményeiből. A szüretelés miatt a selejtezőket el kellett halasztani, ezekre majd csak tavasszal kerül sor.

Tollaslabda

Kihasználatlan lehetőség. A Kinizsiben majd mindennap 14 és 15 óra között lehetne játszani ezt az igazán érdekes sportot. Lányaink azonban nem érdeklődnek kellőképpen ez iránt.

Sakk

A karok kiírták házbajnokságaikat, új színfolt, hogy lányok is nevezhetnek. Reméljük, egyetemünkön újra megélenkül a sakkélet, a múltban ennek a játéknak komoly sikere volt.

Asztalitenisz

Lehetőségeink jónak mondhatók, az egyetemen és a kollégiumban is található pingpongasztalok. Különösen a kollégiumok figyelmét szeretném felhívni arra, hogy az évi 10 000 forintot ütők, labdák, esetleg asztal vásárlására is lehet fordítani. A Budapesti Egyetemi Bajnokságban szintén indítottunk csapatokat.

Befejezésül a Magyarországi felszabadulásának 30 évfordulójára kiírt sportversenyekről szeretnék írni.

A KISZ KB és az Oktatási Minisztérium kiírta a

„Felszabadulási Jubileumi Kupa”

tömegsportversenyt. Ez a rendezvénysorozat azok számára nyújt kedvező lehetőségeket, akik nem sportolnak rendszeresen, de részt vesznek az intézmények tömegsportverse-

nyeln. Elő kívánja segíteni az intézmények közötti jó kapcsolatok kifejlesztését, a hallgatóknak lehetővé biztosítja a társulati egységek megismerésére. A következő versenyismertetők terveztek: kispályás labdarúgás, kosárlabda, asztalitenisz,

„Felszabadulási Mérőld”

(1945 m) futóverseny és eszl. lagtúrák. A csapatokat a házi bajnokságok győztesei (természetesen megerősítve) alkotják. A versenyből az igazolt (NB III-tól felfelé) sportolókat kizárjuk. A versenyekre 1975 tavaszán fog sor kerülni.

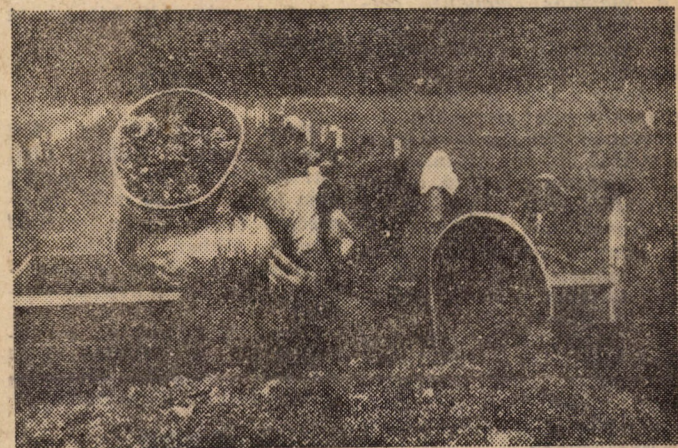
Még egy lehetőség!

A KISZ KB

„Felszabadulási Túrát”

szervez 1974. november 10-én, Szentendrén. A feladatok között elméleti és fizikai jellegű szakmák szerepelnek. A versenyzők értékes jutalomért versenyeznek, a küzdelem során a rendezőség számunkra meleg ebédet is biztosít. Egyetemünk 4 csapat (karonként 1-1) indulhat, a csapatok létszáma 7 fő. (Sajnos, csak fiúk — tavasszal a lányok is bekapcsolódhatnak majd.) A kari sportfelelősök segítségével a jelentkezők számarányában ki fogjuk jelölni az egyetemet képviselő csapatokat.

Spielmann János

Puttonyos

(Fotó: Petrich)

A „Népművészet Ifjú Mestere”

A népművészet az utóbbi időben, úgy 3 éve, határozottan divattá kezd válni. Szerteágazó válfajai között különösen érdekes helyet foglal el a hímzés. Jelenleg legismertebbek a laikusok és vásárlók számára is a matyó, s kalocsai hímzések. A külföldi turisták is szívesen visznek magukkal magyarországi emlékként hímzett blúzokat, terítőket, faliképeket, futókat. Mindezek ellenére a szakértők szerint, a hímzés eléggé a periférián van, s ennek az az oka, hogy ez a művészeti ág úgy él a köztudatban, mint a vidéki öregasszonyok kedvenc időtöltése, szórakozása. De, hogy a hímzést lehet fiatalon is szeretni, s művészi szinten is művelni, erről győzt meg egyetemünk elsőéves hallgatója Beszprémi Alojzia Katalin, (azt szereti, ha csak Katinak szólítják), aki maga is két éve aktívan hódol a hímzésnek. Viharos gyorsasággal pedig azt is elérte, hogy ez év augusztus 15-e óta a képzeletbeli névkártyájára már azt is felírhatja, hogy a „Népművészet Ifjú Mestere”.

„Hatéves korom óta foglalkozom a különböző művészeti ágakkal. Kilenc évig zongoráztam, de ezt abbahagytam.

Végül a hímzés mellett kötöttem ki, amelyet tulajdonképpen édesanyamtól tanultam. Céltudatosan valóban még csak két éve foglalkozom a hímzéssel, de tulajdonképpen már 12 éve kézimunkázom édesanyám irányítása mellett. Senki nem bízottott arra, hogy kézimunkázok, s talán éppen ezért kezdtem csinálni. Legelőször alaposan áttanulmányoztam a hímzésről szóló irodalmat, az elméletet, ami részben bajos volt, mert enyhén hiányos ez az irodalom. A különböző korok hímzés motívumaival próbáltam megismerkedni.

Vas megyében, Sárvárott születtem, s így a Rába-közi hímzés stílusjegyeit követem. Ez új irányzat, amellyel édesanyámon és rajtam kívül más nem foglalkozik. A Rába-közi egyébként hasonló a kalocsaszegre és mezőségihez, s voltaképpen az úri hímzésből nőtt ki. Ezekben az irányzatokban meg van a lehetőség, hogy kisorítsák a matyót, kalocsait, amelyek bár valóban reprezentánsak, de már eljárt felettük az idő. Különbözik az idősebbekben is zajlott az idej pályázat, s azt hiszem azért is sikerült elnyernem a „Népművészet Ifjú Mestere” címet, mert valami újjal

mással neveztem, mint a matyó-stílus. S ezt értékelte is a zsüri. Ot alkotással kellett nevezni erre a versenyre, valamint egy 6-10 oldalas szakdolgozattal, amelyben a pályázó egyrészt bemutatja saját életét, másrészt szakmai dolgokról készített rövid leírást. Ennek alapján bíralt a zsüri.”

Mindezek után nagyon érdekelt, hogy Katinak mikor jut, illetve jutott ideje a hímzésre. Elmondta, hogy gimnazista korában nem vitte túlzásba a tanulást, s neki anynyi is elég volt, amit az órákon hallott, tanult. S mivel otthon nem volt televízió, esténként hasznos szórakozást talált a hímzésben, s eközben lehetett rádiót hallgatni s beszélgetni is. Most pedig arról panaszkodik, hogy az egyetem mellett már nem ér rá hímézni, jóllehet magával hozta a felszerelést, s így, ha hazamegy, csak akkor van rá módja. Pedig a hímzés megnyugtató az embert, levezeti az idegességet.

Kati azt is megemlítette, hogy hazánkban igen sokan foglalkoznak hímzéssel, szinte minden faluban akad művelője. Még ennek tudatában is agályomat fejeztem ki, hogy az emberek megértik-e, s befogadják-e a hímzést, s igénylik-e a hímzett portékákat. Kati megnyugtatóan, hogy a hímzés divat, s ha nem vettem volna észre, még mikor jó idő volt, az egyetemen is sokan viseltek a blúzokon népművészeti motívumokat. (Megvallom, nem figyeltem.) Tehát befogadják a hímzést, csak arra kell ügyelni, hogy ezek izlések legyenek.

Kati nem teszi el hímzéseit, hanem elajándékozza azokat. De azért kiállításra is jut néhány belőlük. Eddig egy önálló kiállítása volt a gimnáziumban, most pedig az „Ifjú Népművészek Kiállításán” vesz részt alkotásaival a Rottenbiller utcában, amely november 25-ig tekinthető meg.

Kati KISZ-csoportjában kultúros. „Orülök, hogy megválasztottak, mert ez egyben azt is jelenti, hogy érdeklő őket a népművészet. Ugyanis terveim között az szerepel, hogy legalább csoporttársaimmal megismeressem, vagy mindenesetre felkeltsem az érdeklődés bennük a népművészet iránt.”

S ha valaki esetleg kedvet kapott (talán a cikk alapján is) a hímzéshez, annak Kati elmondja még, hogyan lehet hímézni, illetve, mi szükséges hozzá. (Ne felejtjük el vizsgaidőszakban is jó idegyugtató lehet.) „Alapanyagként házivásznat, vagy lenvásznat lehet felhasználni. Ezenkívül kell még oló és tű is. Gyűszűt nem szoktam használni, s bal kézzel csinálom. S a legfontosabb, hogy a minta izlések legyenek.”

Borsi László

KPVCSKENTKREFT

dani, valamint, hogy egy jól eltalált rövidítés népszerűsítő jelleggel is bír. Így vagyunk a PG-vel a DB-vel és belátom, hogy bár az MKKE (ELTE, SOTE, JATE, brrr) nem hangzik valami jól, egy beszédben tízszer unalmas végigmondani, hogy Marx Károly stb. stb. Vannak olyan rövidítések, amelyeket készen kaptunk, ezeket hiába bántom. Az EIECEC-et pl. hónapokig babonás rémülettel néztem.

Az EFT-t és a TDK-t sem mi találtuk ki, s hogy ez utóbbi milyen nehezen kezelhető azt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy nagyon sokszor TDK körökről beszélünk. Visszatérve az egyetemre az NGT-ről sokáig azt hittem, hogy a NEOTON utóda, pedig jómagam is a szak elődjén végeztem. A KSC megtejtésében segített, hogy az SC-k általában sportklubok rövidítései, de aztán egyre faramucibbakk jöttek; HPCS KEN, KPVCS, IPON, TKR. A KPVCS például kezdődhet a kommunista párttal és végződhet a Vörös Csillag traktorgyárral, de hogy jön össze a kettő?

IPON? Ez biztos valami judókifejezés, hiszen nekünk kitűnő judószakosztályunk van. Aztán itt van ez a KEN. (már ELÖKEN is van) Még soha nem rendeztük meg de máris rövidítettük; gyere a KEN-re, KEN-ről KEND-nek és hasonló szörnyűségek. A TKR még annyira új, hogy egyáltalán nem használ neki a három titkos mássalhangzó. Még azt hiszi valaki, hogy a titkár szó rövidítése.

A rövidítéseket általában az élet kényszerűsége, a mindennapi szóhasználat alakítja ki. Ahogy nem lehet felülről közmondásokat elrendelni, ugyanúgy hiába szuggeráljuk, hogy gyere a KPVCS-be, KEN-ről KEND-nek, jön az IPON!. Csak zavarokat okozunk a rövidítéssel először találkozó körében, sőt néha lejárátjuk az új fogalmat. Állítsuk meg ezt a divatot, mert ha így haladunk tovább a tanszékvezető elvtársak nemsokára tszkvet-nek szólítjuk, és egy KISZ összefüvetelen az elnök azzal kezd, hogy szeretettel köszöntöm a HPCS, a KPVCS, a TKR, az AIESEC, az SG, a DB, az EFT megjelent képviselőit. Aztán ismerjen ki-ki a másikkra, ahogyan tud!

farkasházy

A minap egy régi osztálytársammal találkoztam. Szévesz, hol dolgozol? — kérdeztem. Erre néhány mássalhangzót lövellt felém. Igen?! — mondtam elismerően. Te jó isten, csak tudnám, hogy hol dolgozol! Az utolsó betű G, tehát valószínűleg egy gyár, indultam el bizonytalanul a barkóháiban. Különböző keresztkérdésekkel — mit exportálnak, van-e vidéki telephelyük, melyik pavilonban voltak a BNV-n — végül kiszédesem a megfajtást és nem kellett kínosan rákérdezmem, édes öregem nekem fogalmam sincs az előbb említett krikszkrakszokról, légszivess mond meg, hol dolgozol, mert éppen nincs nálam a nemrég megjelent rövidítések könyve. Hányszor érezzük magunkat hasonló kényelmetlen helyzetben, amikor félve attól, hogy tudatlanságunk bizonyítékát látnák az értetlen fejszoválásban, ezért inkább bizonytalanul bólintunk és hosszantartó diplomáciai hadműveletekbe kezdünk. Miért hozakodom elő ezzel a problémával? Azért mert az utóbbi időben egyetemünkön is veszedelmes lábrakapott a rövidítési mánia, nyakól nélkül alkalmazzuk, és elsős legyen a talpán, aki kiismeri magát ebben a dzsungelben. Elismerem a rövidítések praktikus voltát, hogy nem kell az egész litániát elmon-

Belátjuk, nem tévedtünk!

A lig egy órával ezelőtt ért véget válogatott csapatunk Wales elleni mérkőzése; Cardiff is helyére került a magyar futballtörténelemben, Marseille, Szófia és Dortmund mellé. Kudarckra immunissá vált lelkiállásunk mindez már meg se kottyant, közben is jött Ali és Foreman, nem volt idő a sínek közé esni. „Látni vágyó napba nem tekint / Csak a szerénynek vágya nem hoz kint”.

„Miért beteg Végh Antal könyve?” című cikkünk megírásakor tudtuk, hogy ez sokak nemetszését fogja kiváltani, de kétségkívül több megértésre számítottunk. Mindig is népszerűtlen feladat volt és lesz népszerű műveket bírálni. De különösen fájdalmasan érintett bennünket az a vád, miszerint mi a magyar labdarúgás „apologetáiként” lépünk fel, esetleges sportújságírói jövőnkre gondolva vetjük védelmünkbe a megtámadottakat, és cikkünket a Népsport szerkesztőségébe is beküldtük, nyalintva ezzel a borbélypáloknak. Aki valaha is váltott velünk akárcsak egyetlen szót is a futballról, nem mondana ilyeneket, vagy ha igen, akkor hazudik. Mi igenis méltányoltuk Végh Antalnak azt a törekvését, hogy őszintén megírjon mindent, amit a magyar sportsajtó éveken keresztül elhallgatott, és nem vontuk kétségbe állításai többségének valódiságát sem. (Mint ahogy teszik ezt a Magyar Ifjúság legújabb számában az érdekeltek közül egy néhányan, akik a cikkíróval egyetemben ott folytatják a hazudozást, ahol abba sem hagyták.) Ha Végh Antal bátrabb, akkor ez a 175 oldal könyvének csak első kötete lett volna... De a magyar futballrajongók táborának ennyi is elég volt, hogy piedesztálra emelje. Lám, mennyire tudunk lelkesedni, ha felnőttségként kezelnek bennünket. A nagy ujjongásban — Farkasházy nagyszerűen látta meg, hogy ez a kárörvendés öröme volt — azonban sokan megfellebbeztek egy dologról. A magyar futball nem attól beteg, amit Végh Antal megírt. Mert tekintünk csak el egy pillanatra a konkrét utalásoktól. Sajnos, az élet más területein sem vagyunk teljesen mentesek azoktól a megállapításoktól (erkölcstelenség, korrupció, klíkszellem), amelyek a szerző tesz. Nyilvánvaló, hogy ezek nem lehetnek labdarúgásunk valóságának valódi okai, s ezzel a ráolvasó moralizálással nem lehet semmit megmagyarázni. Labdarúgásunk beteg, mert beteg az egész magyar sport is. Magyarországon nincs tömegsport — ha valaki azt mondja, hogy van, az tanulmányozza az NDK sportéletét és utána töprengjen — s ezért nincs az élsportnak megfelelő tömegbázisa sem. A legnagyobb baj pedig az, hogy a sportvezetők hosszú évekig semmit se tettek azért, hogy legyen. A magyar sporttal szemben mindig is magas fokú elvárások voltak, de ennek már évek óta nem tud megfelelni. Ez leginkább labdarúgásunkban nyilvánult meg, ahol húsz év alatt a csúcsról kerültünk a pokol fenekére. Mindig kevesebb és kevesebb lett a tehetséges játékosok száma, és ha mégis föl-fölbukkant egy szép eredményű pályánkon, elkallódott, mert a vezetésben olyan viszonyok uralkodtak, hogy ez nem is történhetett másként. Emlékezzünk csak Hofira, mit mondott a magukat valutáért kínáló rosszlányokról: Ők csak figyelték, mi van körülöttük, és elmentek addig, ameddig csak el lehetett menni. Sportvezetőink felkészültsége meglehetősen alacsony színvonalú. Vannak ugyan kiváló szakembereink, de mögöttük bújva dilettánsok alkotják a hadsereget, akik más területeken már alkalmatlannak bizonyultak. Ide kerültek abból a megfontolásból, hogy itt árthatnak a legkevesebbet. Pedig, úristen, milyen sokat. Ezen a témánál burjánzott el labdarúgásunkban az erkölcstelenség, és Végh Antalnak, aki egy szociográfia megírására vállalkozott, azt nem lett volna szabad annyira elbagatelálnia, mint ahogy tette. Más vonatkozásban, ha magasra teszi

a mércét önmaga előtt, nem érheti be tüneti jelenségek és félgazságok kimondásával. Végh Antal bement, amit a sportvezetők és újságírók elhallgattak, úgy is mondták, hogy bevilágított a sötétbe. Most látjuk az egészet, de vajon jól látjuk-e? Semmi esetre sem! Hadd legyen ez egyben válaszuk Tormai Lászlónak (kritikairtó diszkrecióval).

Vegyük most egy kicsit alaposabban szemügyre a könyv egyes részleteit. Ha eltérnénk a könyvben tárgyalt sorrendtől, elnézést ezért.

Elsősorban szeretnénk megvédeni egy olyan személyt, akivel szemben Végh Antal igazságtalan támadást indított. Szepesi Györgyről, a külföldi szakértők szerint is a világ egyik legjobb sportriporteréről van szó. Végh Antal azzal vádolja őt, hogy félrevezette a sportközvéleményt, elhallgatja a magyar futball egyre érezhetőbb válságát. Ennél a kérdésnél jó lenne egy kis kitérőt tenni. Először is meg kellene vizsgálni, mi szükséges ahhoz, hogy valakiből igazán jó sportriporter legyen? Egyrészt nyilvánvalóan az, hogy képes legyen a rádió hallgatóival láttatni azt, ami a pályán történik, érzelmileg részesevé tenni a sporteseménynek. Azt hisszük, hogy Szepesiből ezek a tulajdonságok nem hiányoznak, hiszen akivel az egész magyar sporttársadalom együtt sírt örömben Balczó András olimpiai győzelme után, az nem lehet olyan rossz riporter. Továbbá az, hogy képes lelkesedni és szomorkodni egyetlen mérkőzésen belül is, csak egyet bizonyít, mégpedig azt, hogy együtt él a játékkal, igazi drukker, akitől éppen ezt várja az ember. Ráadásul egy dologról teljesen megfellebbez a szerző, mégpedig arról, hogy az utóbbi tíz év látványos futballkudarcait a televízió jóvoltából szinte mindenki láthatta, és nemcsak hallhatta, tehát eleve igazságtalanok azok a vádak, hogy Szepesi György képes lett volna befolyásolni, mégpedig negatív irányban a közvélemény hangulatát, véleményét. Még akkor sem, ha velünk együtt jó néhányan vannak, akik ezeket a meccseket úgy nézték, hogy közben a rádióriporter hangját hallgatták és nem az éppor aktuális tévériporterét. Ez pedig csak azt bizonyítja, hogy a Tv sportosztályán enyhén szólva nem a sportriporter pályára legalkalmasabbak vannak.

A továbbiakban szeretnénk volna még néhány szót szólni a bundázásokról, ebben a kérdésben valóban Véghel kell egyetértéssel, ez ellen a legszigorúbban kellett volna fellépni.

Ezt Szepesi György is elismerte a Magyar Ifjúság vitacikkében. A bunda valóban a legsúlyosabb vétés, ez az, ami a legjobban ellenkezik a sport egész lényegével. De egy dolog mégsem tetszett a bunda fejezetben. A megszólaltatott, természetesen névtelen, válogatott játékos ezt nyilatkozta: — Szerintem mindenki bundázik.” Ez azért nem igaz, és illet felelősséggel leírni nem szabad, ami vonatkozik még néhány, a könyvben leírt tárgyi tévedésre, továbbá egy-két olcsó élcelődésre személyekkel szemben. (Kocsis mint kis gombóc, Bene haza stb.)

Az író intelligenciatesztet is akart végezni a futballistákkal, nyilván az eredményt ő is tudta előre, és nyilván ezzel is bizonyítva látta volna teóriáját. „Ilyen műveletlen, faragatlan emberekkel nem is lehet jó a magyar foci.” Csak hát akkor, sajnos, nem tudjuk, milyen kaszárba helyezi a harmincas évek nagy magyar futballgenerációját (Turay, Cseh stb., vagy éppen az ötvenes évek aranycsapatát). Vagy sikersportágaink híres, nemzetközileg is elismert edzőit, például Berczik Zoltánt, Papp Lászlót). Nem hiszünk abban, hogy a társadalom műveltségi színvonalát is labdarúgónkon kellene számonkérni, az intelligenciatesztet talán máshol kellene elvégezni. Továbbá egy sportegyesület külföldi vendégszerelése sem olyan, mint egy IBUSZ-túra.

A sportújságírásról mondtak valóban igazak, bár a megoldás semmiképpen sem az, hogy Zeik Zoltán vagy Karinthy Ferenc írja a sporttudósításokat, cikkeket, hiszen például Rózsa András a Népsport labdarúgórovatától is félig-meddig költő. Ennek ellenére nem hisszük, hogy az ő neve külön merül fel, ha a sportújságírásról van szó. Sokkal inkább az a lényeg, hogy nem szabad félrevezetni a közvéleményt, nem a cikkeik szépségével, hanem a tartalmukkal van baj. És valószínűleg pontosan a sportújságírók közül kellett volna kikerülnie annak, aki ezt a könyvet megírja, időben és felelősséggel.

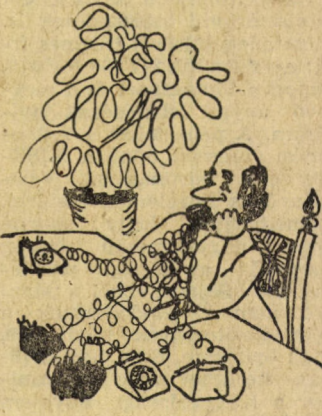
A legtöbbször azért a kijelentésünkért marasztaltak el bennünket, hogy szerintünk a könyv elkésett. Helyesbítjük magunkat, és inkább azt mondjuk, hogy megjelenése az adott helyzetben nem volt aktuális. Idézzük Baróti Lajost, aki azon kevesek közé tartozik, akik tiszták tudtak maradni a piszokban. „Azért húzom tovább a szerkesztést, mert érdemes, mert az MLSZ jó úton jár. A könyv ezért nem volt időszzerű, hiszen nem is a megjelenése, de már a megírása előtt megtörténtek azok az intézkedések, amelyek hivatottak, hogy begyógyítsák a sebeket.” Es mi ezt elhisszük neki. Labdarúgásunk történetében igenis hátrákonak, vagy ha úgy tetszik, új időszámítás kezdetének tekintjük az OTSH és az MLSZ határozatát. Mert ez egy nagyon széles körű és mélyreható elemzés alapján készült, és olyan konkrét célokat tűzött a sportág elé, amelyek teljesítéséről vagy nem teljesítéséről nem lehet féltrebeszéli. Végre látjuk az alagút kijáratából beszuródó fényt, s bármilyen kicsiny kis pontocskák is ez, már mutatja, hogy merre kell mennünk. Emlékezzünk „Viszi Misit a farkas” meséjére. Akkor nem hittünk Misinek, mikor tényleg igazat mondott. Tudjuk, hogy a változtatások hatása legkésőbb az eredményekben, a pályán fog megmutatkozni. Az illetékeseknek most nem lehet más dolguk, mint hogy a legszigorúbban betartsák és betartassák ezeket a rendelkezéseket, és azonnal zárják ki maguk közül azokat, akik az új helyzetben is a régi módon gondolkodnak és cselekszenek. Végh Antal könyvével azért ártott, mert a közvélemény előtt hitelt vesztették ezek a törekvések. A lejáratos szakemberekre, játékosokra, mint ilyenekre, szüksége van a magyar labdarúgásnak. És ha olyan viszonyokat teremtenek számukra, ahol csak becsületesen és komoly munkával lehet eredményt elérni, akkor használni is fognak. Idéig kellene és fogunk eljutni. Összefoglalva, mi bajunk is volt Végh Antal könyvével? Alljának most itt Lakat Károly dr. szava: „Nem ismerem ezt az embert, soha nem láttam. Ezt azért akarom hangsúlyozni, mert nagyon sok embertől hallottam, hogy én voltam az egyik súgója. Csak annyit mondhatok, ha én lettem volna a súgó, egész más lett volna a könyv”.

Ebben minden benne van. Újvári-Ránki

Nagy János karikatúrája

Takarékoság

Nagy János rajzai

RÉGI VICINÁLIS DUGÓHÚZÓKBÓL

1911.

Aknek a rajzok és közlemények közül VALAMI NEM TETSZIK, a saját példányából TEPJE KI AZT A LAPOT!

1925.

A Vicinális Dugóhúzó eredetét mitikus homály fűdi. Első nyomait a múlt század második felében találjuk, mégpedig a régi Gölyavárbán, litografált füzet alakjában.

Nevének eredetét szájhagyományként számos legenda őrizi. A homályt felderítő, a legauthenticusabb fórumhoz, a vasúttársaságok fórumához fordultunk. Ott szerzett értesülésünk szerint, leghitelesebbnek a kötetkező történet látszik (credo quia absurdum est):

A vasúttársaság szokásos külső gyakorlatait épülő vasutak mentén tartva, a kidolgozandó feladatokat, már oda-utazás közben számolni kellett a résztvevőknek.

Ment is a dolog, míg az alampüveletek elvégzésénél ki nem derült, hogy logarítást, a professzor urat is beleértve,

még csak véletlenül sem hozott senki; bezzeg a csatlakozó vicinális-állomáson, mikor a nagy melegben való várakozás közben vidám sörözéshez láttak, a triviálisan dugóhúzóknak nevezett gépelem minden zsebből előkerült.

Igy került össze a Vicinális a Dugóhúzóval és értelmezési tartományának ismeretlen határaitval azóta ejti kétségbe a golyókat.

1927.

Patyi (gépelemek úv. előtt pár pillanattal): Kéhem, uha-ím! Aki nem ehzi jól magát, nem készült, vagy mulo gyengeséget ehze; lépjen vissza! (Egyre többen állnak fel. Ijedten): De kéhem! A visszalépést nem lehet hendzshestenteni!

Guszt: Nemcsak az aranyóránál, de a kísérelti eredményél is meg kell nézni, hogyan jutott az illető hozzá!

1928.

Pattantyús példát mond: Hogy a helyes méretezés mennyire fontos, az könnyen

elképzeltető... képzeltetjük... hogy... mert... például gondoljunk egy nagy színházi csillárra... az; azaz, az azt tartó kötélt elszakadhat... és... ennél fogva... akkor... izé... emberéletet is... (rövid szünet után kivágja)... — okozhat!

1936.

Staho: Nézze kérem, ahogy maga operál, bebizonyíthatná akár azt is, hogy a vadász egyenlő vaddisznóval. Írja csak fel! vadász = vaddisznó. Egyszerűsítsen vad-dal. No látja: ász egyenlő disznó!

1937.

Gyárlátogatások

I.

Az előzékeny és kedves főmérnök bevezeti a társaságot egy hatalmas terembe, ahol imponáns szerkezetek állnak komoran, ismeretlen rendeltetéssel.

- Itt kolléga urak, kénsavat gyártunk.
- Milyen kénsavat?
- Az kérem gyári titok.
- Milyen eljárással?
- Az kérem gyári titok.
- Milyen készülékben?
- Az kérem gyári titok.

Ezen részletes felvilágosító előadás után, egy másik nem kevésbé hatalmas terem kerül sorra, melyben oly fullasztó a kéndioxid-szag, hogy vágycakat fakaszt még a Putnokylabor atmoszférája után is.

- Milyen szag ez kérem?
- Az gyári titok.
- Miért van ez a szag?
- Ez gyári titok.
- Honnan jön ez a szag?
- Az gyári titok.

Emígyen a gyár megtekintése tíz perc alatt befejeződik, s a fiatalokat egy barátságos terembe irányítják, ahol párolgó virsli tormával és mustárral, sör és cigarettá várho.

Az ifjúság tudományéhsége és -szomja teljesen kielégül.

II.

Szakcserezők magyarázatok közben bemutatják a gyártást töviről-hegyire. Másfél óráig cipelik a látogatókat lépcsőkön fel és lépcsőkön le, megmutatják a majolika hamutálcától kezdve az 1800-féle tányéron keresztül egész az indiai éjjeli edényig, a gyár összes termékeit.

Az étvágycsináló körút után hirtelen — színtelen (virslítelen), szagtalan (cigaretétálan) és iztelen (sörtelen) búcsú következnek. — Az ifjúság tudományéhsége és -szomjúsága kielégíthetetlen marad.

A
MARX KÁROLY
Közgazdaságtudományi Egyetem
lapja
Felelős szerkesztő:
Farkas Zsuzsanna
Budapest IX., Dimezov tér 8.
Telefon: 257-207
Kiadja a Hírnaplószerző Vállalat
Felelős kiadó:
Csollány Ferenc igazgató
Készült
a Szikra Lapnyomdában

POLITIKAI TOTO

II.

NEV:
Evf. csop. szám

1. Mikor jött létre a Magyar Köztársaság?
1945. március 15. (1), 1946. február 1. (2), 1946. aug. 20. (x).
2. Az 1945-ös választások után melyik tárca volt az MKP kezében? Igazságügyi (1), Belügyi (2), Pénzügyi (x).
3. Ki volt Lunacsarszkij?
Művelődésügyi miniszter (1), Közoktatási népbiztos (2), Zeneszerző (x).
4. Mikor létesített Anglia diplomáciai kapcsolatokat a Szovjetunióval? 1923. december 10. (1), 1924. február (2), 1927. március 3. (x).
5. Hány alapító tagja volt a KGST-nek?
hét (1), hat (2), nyolc (x).
6. Lehet-e nem szocialista ország a tagja a KGST-nek?
Igen (1), Nem (2), Csak bizonyos feltételek esetén (x).
7. Mikor államosították a magyar színházakat?
1947. (1), 1948. (2), 1949. (x).
8. Melyik várost tekinthetjük a jelenkori alföldi festészet fellegvárának?
Hódmezővásárhely (1), Békéscsaba (2), Szeged (x).
9. Ki írt rekviemet a következő költők közül?
Jevtusenko (1), Tvardovszkij (2), Rozsgesztvenszkij (x).
10. Ki volt Kozincev Hamlet című filmjének férfi főszereplője?
Szmoktunovszkij (1), Batalov (2), Tyihonov (x).
11. Mivel kapcsolatos a KISZ KB és a Magyar Úttörők Szövetsége Országos Elnöksége legutóbbi felhívása?
A Chilével való szolidaritással (1), Felszabadulásunk 30. évfordulójával (2), Az ősi betakarítással (x).
12. Ki kapott megbízást Olaszországban az új kormány megalakítására? Moro (1), Fanfani (2), Andreotti (x).
13. Az alábbiak közül melyik két kérdés szerepelt az országgyűlés ősi napirendjén?
Az ifjúsági és tanácsotörvény végrehajtása (1), A külkereskedelemlről szóló törvényjavaslat és a tanácsotörvény végrehajtásáról szóló beszámoló (2), A külkereskedelemlről szóló törvényjavaslat és az ifjúsági törvény végrehajtásáról szóló beszámoló (x).

13+1 Részt vesz-e a KGST, mint nemzetközi szervezet az ENSZ-ben? Nem (1), Nem, de nincs is jelentősége, mert minden KGST-tagállam egyben ENSZ-tag is (2). Igen, megfigyelőként (x).

A helyes megfejtést az itt közölt TOTO-n kérjük bekarikázni és a kivágot szelvényt legkésőbb november 16-án délig a portán elhelyezett pol-TOTO-láda-ba bedobni. Pécsi tagozatos hallgatóink és az előfelvételiek postán küldjék el a helyes választ szerkesztőségünk címére: Budapest, 1093. IX., Dimezov tér 8.
Az október 10-én megjelent Politikai TOTO helyes megfejtése a következő: 1. (2), 2. (1), 3. (1), 4. (1), 5. (1), 6. (2), 7. (2), 8. (x), 9. (x), 10. (x), 11. (1), 12. (2), 13. (2), 13+1. (2).